

Crna Gora
Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma

**PREDLOG AKCIONOG PLANA
ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE ZA CJELOŽIVOTNO PREDUZETNIČKO UČENJE 2020-2024.
ZA PERIOD 2022-2023. GODINE**

Podgorica, jun 2022. godine

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma pripremilo je Akcioni plan za 2022-2023. godinu, za sprovođenje Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024. godina. Uzimajući u obzir važnost izrade samog dokumenta, a u cilju kvalitetne izrade istog, obavljene su konsultacije sa resornim institucijama iz javnog sektora koje su od značaja za učešće u izradi politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja, kao i sa predstavnicima biznis asocijacija, akademske zajednice, nevladinog sektora i međunarodnih organizacija u cilju uključivanja svih relevantnih aktera usmjerenih na razvoju politike cjeloživotnog učenja. U kreiranju Akcionog plana 2022-2023. godina učestvovali su predstavnici Radne grupe imenovani Odlukom Ministarstva ekonomije, br.30-50/2019-5 od 15. aprila 2019. godine, kako bi Akcioni plan predstavljao realnu sliku ciljeva i mjera u pogledu sprovođenja aktivnosti definisanih Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024. godina.

Akcionom planom za 2022-2023. godinu su jasno definisani **strateški i operativni ciljevi, mjere i aktivnosti** za razvoj i promociju cjeloživotnog preduzetničkog učenja na svim nivoima obrazovanja, čiji efekti realizacije direktno targetiraju sve ciljne grupe obuhvaćene akcionim planom (djecu, osnovce, srednjoškolce, studente, odrasle, mlade, žene, početnike u biznisu i postojeće privredne subjekte).

Polazna osnova za kreiranje Akcionog plana bio je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2021. godinu datog strateškog dokumenta, koji predstavlja **84%** ispunjenosti ukupno planiranih aktivnosti predviđenih Akcionim planom za 2021. godinu. (Od 73 aktivnosti koliko je predviđeno da bude realizovano Akcionim planom za 2021. godinu, 61 aktivnost je uspješno realizovana ili se realizuje u kontinuitetu, dok 12 prvobitno planiranih aktivnosti nije realizovano, uglavnom zbog epidemiološke situacije izazvane koronavirusom COVID-19).

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma će u skladu sa nadležnostima koordinatora Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024. godina, na godišnjem nivou pratiti ostvarenje aktivnosti definisanih ovim dokumentom, kako bi se obezbjedila potpuna uključenost i posvećenost svih aktera u ostvarenju ciljeva i mjera definisanih kroz dvogodišnji Akcioni plan. Na tim osnovama bi se po potrebi predlagale i sprovodile korektivne mjere kako bi se na najefikasniji način obezbjedilo sprovođenje predmetne politike. Blagovremenim praćenjem će se identifikovati ostvareni napredak, detaljnije analizirati problemi i prepreke nastale u procesu sprovođenja Strategije.

Nakon II godine sprovođenja Akcionog plana 2022-2023.godina, izvršiće se evaluacija strateškog dokumenta kako bi se vidjelo da li operativni ciljevi i predložene mjere doprinose realizaciji definisanih aktivnosti, i u slučaju potrebe izvršilo redefinisavanje potrebnih operativnih ciljeva/aktivnosti u cilju pune implementacije politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja.

Akcioni plan za 2022-2023. godinu definiše sljedeće strateške ciljeve:

- **SC1: UNAPRIJEDITI RAZVOJ PREDUZETNIČKE KOMPETENCIJE NA SVIM NIVOIMA FORMALNOG OBRAZOVANJA:** poboljšati implementaciju preduzetničkoga učenja na nivou predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, stvoriti preduslove za uvođenje preduzetništva na nastavničke studije i druge neekonomske fakultete u zemlji.
- **SC2: UNAPRIJEDITI REALIZACIJU PREDUZETNIČKOG UČENJA U OKVIRU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA:** poboljšati razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina kroz mapiranje potreba sektora MSP i organizovanje specijalizovanih obuka za MSP, unaprijediti vještine i preduzetničke kompetencije za različite ciljne grupe: nezaposlene, mlade, žene, odrasle itd.

- **SC3: POVEĆATI EFIKASNOST FUNKCIONISANJA SISTEMA PREDUZETNIČKOG UČENJA:** obezbijediti institucionalizaciju i održivost Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje, povećati informisanost ciljnih grupa i šire javnosti o preduzetničkom učenju i promovisati primjere dobre prakse preduzetničkog učenja.

U okviru definisanih strateških ciljeva, definisano je i 6 operativnih ciljeva. **Svi operativni ciljevi praćeni su sa odgovarajućim indikatorima učinka u smislu početne vrijednosti za 2021. godinu i projekcija u vidu ciljne vrijednosti za 2023 i ciljne vrijednosti za 2024. Godinu.**

Za sprovođenje Akcionog plana 2022-2023 predložen je finansijski okvir na nivou **1.332.900,00€**, odnosno **888.200,00€** u 2022. godini i **444.700,00€** u 2023. godini, i to:

- nacionalni budžet –605.800,00€ (45,5%)
- javni sektor – 0 € (0%)
- IPA –227.00,00€ (17%)
- donatorski programi –415.000,00€ (31,1%)
- privatni sektor – 85.100,00€ (6,4%).

Posmatrano **po strateškim ciljevima** najviše sredstava je izdvojeno za realizaciju strateškog cilja 2, ukupno **951.500,00€** ili 71,4%, zatim strateškog cilja 1, ukupno **335.800,00€** ili 25,2% ukupnih ulaganja, a najmanje za realizaciju strateškog cilja 3, ukupno **45.600,00€** ili 3,4%. Imajući u vidu međusektorski karakter preduzetničkog učenja, efikasna koordinacija je od ključnog značaja za uspješnu implementaciju i postizanje ciljeva utvrđenih Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024.

STRATEŠKI CILJ 1.		UNAPRIJEDITI RAZVOJ PREDUZETNIČKE KOMPETENCIJE NA SVIM NIVOIMA FORMALNOG OBRAZOVANJA									
Operativni cilj 1.1.		Poboljšati implementaciju preduzetničkog učenja u okviru obrazovnog sistema (predškolsko, osnovno, srednje obrazovanje)									
Indikator učinka Broj učenika koji biraju predmet Preduzetništvo kao izborni u osnovnim i srednjim školama		Početna vrijednost 2019 1621 učenik u osnovnim školama, 234 učenika I razreda gimnazije i 132 učenika II razreda ¹			Ciljna vrijednost 2021 1650 učenika osnovnih škola, 250 učenika I razreda gimnazije i 140 učenika II razreda gimnazije.			Ciljna vrijednost 2024 1900 učenika osnovnih škola, 270 učenika I razreda gimnazije i 160 učenika II razreda gimnazije.			
Indikator učinka Procenat obučanih nastavnika za implementaciju preduzetničkog učenja kao međupredmetne teme u osnovnim školama i gimnazijama		Početna vrijednost 2019 Program obuke je prošlo je oko 12% nastavnika u gimnazijama i više od 50% zaposlenih u osnovnim školama. ²			Ciljna vrijednost 2021 Program obuke prošlo je više od 30% nastavnika u gimnazijama i 70% nastavnika u osnovnim školama.			Ciljna vrijednost 2024 Program obuke prošlo je više od 35% nastavnika u gimnazijama i 80% nastavnika u osnovnim školama.			
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.1.	Indikator rezultata za period 2022-2023. Godina	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2022	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023	Izvor finansiranja				
							Nac. budžet	Javni sektor ³	IPA	Donatori	Privatni sektor ⁴

¹ Interni podaci Zavoda za školstvo

² Interni podaci Zavoda za školstvo

³ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

⁴ Privatni sektor: privredna društva, biznis asocijacije, NVO sektor

Mjera 1.1.1: Razvijati preduzetnički način razmišljanja kod najmlađih

1.1.1.1 Unaprijediti i dalje razvijati međupredmetnu temu Preduzetničko učenje u predškolskom vaspitanju i obrazovanju u skladu sa novim nacionalnim okvirom ključnih kompetencija za sve niveoe obrazovanja i evropskim referentnim okvirom ENTREComp, Evropskim okvirom ključnih kompetencija	IO: : Unaprijeđena međupredmetna tema usvojena od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje Početna vrijednost 2021: Ključna kompetencija preduzetničko učenje je unaprijeđena u sklopu dokumenta Nacionalni okvir ključnih kompetencija Ciljna vrijednost 2022: Usvajanje Nacionalnog okvira ključnih kompetencija nakon formiranja Nacionalnog savjeta za obrazovanje. Ciljna vrijednost 2023: Implementacija Nacionalnog okvira ključnih kompetencija	ZZŠ	IIIQ 2022	IVQ 2022	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	
1.1.1.2 Organizovati sajmove preduzetništva za djecu predškolskog uzrasta u cilju jačanja timskog	IO: Broj predškolskih ustanova koje organizuju novogodišnje i uskršnje sajmove Početna vrijednost 2021: 0 ⁵ Ciljna vrijednost 2022:	ZZŠ	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

⁵ Zbog COVID 19 krize vannastavne aktivnosti nisu organizovane

duha i razvoja kreativnosti	Djeca učestvuju na novogodišnjim sajmovima u 70% predškolskih ustanova Ciljna vrijednost 2023: Djeca učestvuju na novogodišnjim i uskršnjim sajmovima u 100% predškolskih ustanova						
Mjera 1.1.2 Unaprijediti preduzetničko učenje u osnovnom i srednjem opštem obrazovanju – kroz nastavne i vannastavne aktivnosti i slobodne sadržaje							
1.1.2.1 Unaprijediti i dalje razvijati međupredmetnu temu Preduzetničko učenje u osnovnom i srednjem opštem obrazovanju u skladu sa novim nacionalnim okvirom ključnih kompetencija za sve nivoe obrazovanja i evropskim referentnim okvirom ENTREComp, Evropskim okvirom ključnih kompetencija	IO: Unaprijeđena međupredmetna tema usvojena od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje Početna vrijednost 2021: Ključna kompetencija preduzetničko učenje je unaprijeđena u sklopu dokumenta Nacionalni okvir ključnih kompetencija. Ciljna vrijednost 2022: Nacionalni okvir ključnih kompetencija usvojen od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje Ciljna vrijednost 2023: Nacionalni okvir ključnih kompetencija se implementira u obrazovno-vaspitnim ustanovama.	ZZŠ	IIIQ 2022	IVQ 2022	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

<p>1.1.2.2 Podsticati razvoj vannastavnih aktivnosti kroz organizaciju sajмова preduzetništva za učenike osnovnih škola i gimnazija u cilju jačanja timskog duha i razvoja kreativnosti</p>	<p>IO: : Broj osnovnih škola i gimnazija koje organizuju sajmove Početna vrijednost 2021: 0⁶ Ciljna vrijednost 2022: Učenici učestvuju na preduzetničkim sajmovima u 20% osnovnih škola i gimnazija Ciljna vrijednost 2023: Učenici učestvuju na sajmovima u 30% osnovnih škola i gimnazija.</p>	ZZŠ	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	
<p>Mjera 1.1.3 Učvrstiti poziciju srednjih stručnih škola kao lidera u obrazovanju za preduzetništvo</p>							
<p>1.1.3.1 Razvijati preduzetnička znanja i vještine učenika kroz slobodne aktivnosti - na osnovu primjera uspješnih preduzetničkih praksi i projekata</p>	<p>IO: Broj organizovanih predavanja, okruglih stolova i posjeta učenika poslodavcima u cilju sticanja novih znanja i vještina iz oblasti preduzetništva Početna vrijednost 2021: Organizovano oko 5 predavanja i okruglih stolova u cilju sticanja novih znanja i vještina iz oblasti preduzetništva Ciljna vrijednost 2022:</p>	MP/ CSO	IIIQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

⁶ Učenici nisu učestvovali na novogodišnjim i uskršnjim sajmovima zbog COVID -19 pandemije

	<p>Organizovano 5 predavanja, okruglih stolova, posjeta učenika poslodavcima iz različitih oblasti preduzetništva u 90% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Organizovano 5 predavanja, okruglih stolova, posjeta učenika poslodavcima iz različitih oblasti preduzetništva u 90% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori.</p>						
<p>1.1.3.2 Izraditi plan razvijanja preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru stručnih modula obrazovnih programa i realizovati aktivnosti za njihovo dostizanje</p>	<p>IO: Urađen plan razvijanja preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru godišnjeg plana rada nastavnika i realizovane aktivnosti prema planu</p> <p>Početna vrijednost 2021: Sprovedene aktivnosti iz plana za razvijanje preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru godišnjeg plana u 60% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori u kojima se realizuju modularizovani obrazovni programi</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Sprovedene aktivnosti iz plana za razvijanje</p>	MP/ CSO	IIIQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

	<p>preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru godišnjeg plana u 20% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori u kojima se realizuju modularizovani obrazovni programi</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Sprovedene aktivnosti iz plana za razvijanje preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru godišnjeg plana u 90% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori u kojima se realizuju modularizovani obrazovni programi</p>						
<p>1.1.3.3 Organizovati takmičenja za učenike iz oblasti preduzetništva</p>	<p>IO: Broj organizovanih takmičenja iz oblasti preduzetništva</p> <p>Početna vrijednost 2021: Od 2005. godine organizovano je 6 nacionalnih i 2 međunarodna takmičenja kao i učešće na 34 međunarodna takmičenja</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Organizovano jedno nacionalno takmičenje iz oblasti ekonomije, biznisa i finansija. Organizovano učešće na jednom međunarodnom</p>	MP/ CSO	IIIQ 2022	IVQ 2023	500,00	500,00	Nacionalni budžet

	<p>takmičenju iz oblasti ekonomije, biznisa i finansija.</p> <p>Organizovano učešće na 1 međunarodnom sajmu preduzeća za vježbu.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023:</p> <p>Organizovano jedno nacionalno takmičenje iz oblasti ekonomije, biznisa i finansija.</p> <p>Organizovano učešće na jednom međunarodnom takmičenju iz oblasti ekonomije, biznisa i finansija.</p> <p>Organizovano učešće na jednom međunarodnom sajmu preduzeća za vježbu.</p>						
Mjera 1.1.4 Stvoriti uslove za razvoj digitalne kompetencije i unapređenje finansijske pismenosti kao integrativnog segmenta preduzetničke kompetencije							
<p>1.1.4.1</p> <p>Jačanje digitalnih kompetencija za učenike od 5. do 8. razreda osnovne škole kroz predmetni program <i>Informatika sa tehnikom</i> za učenike od 5. do 8. razreda u sklopu projekta <i>Škole za 21. vijek</i></p>	<p>IO: Usvojen Program Informatika sa tehnikom od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje</p> <p>Početna vrijednost 2021: Program se implementira od školske 2021/2022. godine</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Sprovođenje programa za školsku 2022/23</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Sprovođenje programa za školsku 2023/24</p>	MP/ZZŠ/ Britanski savjet	IIIQ 2022	IVQ 2022	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

<p>1.1.4.2 Implementacija međupredmetne teme <i>Digitalna pismenost</i> za sve nivoje obrazovanja od predškolskog do univerzitetskog u sklopu projekta <i>Škole za 21. vijek</i></p>	<p>IO: Program odobren od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje Početna vrijednost 2021: Program se implementira od školske 2021/22 Ciljna vrijednost 2022: Sprovođenje programa za školsku 2022/23 Ciljna vrijednost 2023: Sprovođenje programa za školske 2023/24</p>	<p>MP/ZZŠ/ Britanski savjet</p>	<p>IIIQ 2022</p>	<p>IVQ 2022</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	
<p>1.1.4.3 Izraditi Vodič za nastavnike za implementaciju kompetencije <i>Digitalna pismenost</i> u sklopu projekta <i>Škole za 21. vijek</i></p>	<p>IO: Vodič urađen i distribuiran školama Početna vrijednost 2021: Vodič za nastavnike za implementaciju kompetencije digitalna pismenost se implementira od školske 2020/21 Ciljna vrijednost 2022: Nastavnici koriste Vodič u obrazovno-vaspitnom procesu Ciljna vrijednost 2023: Nastavnici koriste Vodič u obrazovno-vaspitnom procesu</p>	<p>MP/ZZŠ/ Britanski savjet</p>	<p>IIIQ 2022</p>	<p>IVQ 2022</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	

Mjera 1.1.5 Kontinuirano sprovesti obuke nastavnika u cilju pune implementacije preduzetničkog učenja u predškolskom obrazovanju, osnovnim i srednjim školama

<p>1.1.5.1 Uvrstiti programe obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika u kataloge programa stručnog osposobljavanja nastavnika</p>	<p>IO: Usvojeni programi obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika u sklopu kataloga stručnog osposobljavanja nastavnika. Početna vrijednost 2021: Objavljeni programi obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika. Ciljna vrijednost 2022: Objavljeni inovirani programi obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika. Ciljna vrijednost 2023: Implementiraju se inovirani programi obuke za profesionalni razvoj i</p>	<p>ZZŠ/ CSO</p>	<p>IIQ 2022</p>	<p>IVQ 2023</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	
--	--	-----------------	-----------------	-----------------	---	---	--

	osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika.						
1.1.5.2 Organizovati obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika	IO: Broj organizovanih seminara i obuka za nastavnike Početna vrijednost 2021: Zaključno sa 2021.godinom obučeno oko 230 nastavnika za realizaciju modula Preduzeće za vježbu i modula Preduzetništvo Ciljna vrijednost 2022: Organizovana obuka za 20 novih nastavnika Ciljna vrijednost 2023: Organizovana obuka za 20 novih nastavnika	ZZŠ/CSO	IIIQ 2022	IVQ 2023	1.000,00	1.000,00	Nacionalni budzet
1.1.5.3 Izraditi program za obuku nastavnika za dostizanje ključnih kompetencija	IO: Razvijen i usvojen program obuke za nastavnike za dostizanje ključnih kompetencija Početna vrijednost 2021: Objavljen i implementira se program obuke za nastavnike za dostizanje ključnih kompetencija Ciljna vrijednost 2022: U Katalogu programa stručnog usavršavanja nastavnika (2022-2024)	MP/ ZZŠ CSO	IIIQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

	objavljeni programi obuke za dostizanje ključnih kompetencija Ciljna vrijednost 2023: U Katalogu programa stručnog usavršavanja nastavnika (2022-2024) objavljeni programi obuke za dostizanje ključnih kompetencija						
1.1.5.4 Obučiti nastavnike srednjih stručnih škola za dostizanje ključnih kompetencija	IO: Broj organizovanih obuka za nastavnike srednjih stručnih škola Početna vrijednost 2021: Organizovana obuka za 100 nastavnika stručnih predmeta Organizovana obuka za 400 nastavnika za dostizanje ključnih kompetencija u srednjim stručnim školama. Ciljna vrijednost 2022: Organizovana obuka za dostizanje ključnih kompetencija za 50 nastavnika stručne predmete u srednjim stručnim Ciljna vrijednost 2023: Organizovana obuka za dostizanje ključnih kompetencija za 70 nastavnika koji predaju stručne predmete u	MP/ ZZŠ/ CSO	IIIQ 2022	IIIQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

	srednjim stručnim školama.						
1.1.5.5 Obučiti nastavnike u sklopu projekta <i>Škole za 21. vijek</i>	IO: Broj obučenih nastavnika osnovnih škola Početna vrijednost 2021: Obučeno 130 nastavnika osnovnih škola. Ciljna vrijednost 2022: Obučeno 1000 nastavnika osnovnih škola. Ciljna vrijednost 2023: Nastavnici primjenjuju stečena znanja sa seminara	MP/ZZŠ/Britanski savjet	IIIQ 2022	IVQ 2022	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	
Mjera 1.1.6 Stvarati uslove za uključivanje većeg broja učenika i nastavnika koji praktičnu nastavu realizuju kod poslodavaca i uključivanje većeg broja poslodavaca u proces							
1.1.6.1 Izraditi nove obrazovne programe koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik obrazovanja	IO: Broj novih obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik obrazovanja Početna vrijednost 2021: Od 2016. godine urađeno je 26 modularizovana obrazovna programa (tri programa na nivou II i 23 programa na nivou III), koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik. Tokom 2021. godine, urađeno je 5	MP PKCG CSO	IIIQ 2022	IVQ 2023	11.200,00	11.200,00	Nacionalni budzet

	<p>novih obrazovnih programa. PKCG je učestvovala u izradi 5 obrazovnih programa tokom 2021. godine davanjem mišljenja na programe.</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Urađena 4 obrazovna programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik obrazovanja.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Urađena 4 obrazovna programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik obrazovanja.</p>						
<p>1.1.6.2 Izraditi nove obrazovne programe koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine</p>	<p>IO: Broj novih obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine</p> <p>Početna vrijednost 2021: Od 2016.g. urađeno je 65 modularizovanih obrazovnih programa (tri programa su prilagođena za djecu sa posebnim potrebama), koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom</p>	<p>MP PKCG CSO</p>	<p>IIIQ 2022</p>	<p>IVQ 2023</p>	<p>30.200,00</p>	<p>30.200,00</p>	<p>Nacionalni budžet</p>

	<p>nastavne godine. Tokom 2021. godine urađeno 7 modularizovanih programa.</p> <p>PKCG je učestvovala u izradi 7 modularizovanih programa tokom 2021. godine davanjem mišljenja na programe.</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Urađeno 9 obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Urađeno 9 obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine.</p>						
<p>1.1.6.3 Promovisati značaj uključivanja poslodavaca u proces razvoja kvalifikacija i proces realizacije praktične nastave kroz aktivnosti Centra za stručno obrazovanje i posredstvom udruženja poslodavaca i komore</p>	<p>IO: Broj novih poslodavaca kod kojih učenici obavljaju praktično obrazovanje</p> <p>Početna vrijednost 2021: Uspostavljena saradnja sa 44 nova poslodavca</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Uspostavljena saradnja sa 50 novih poslodavaca</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Uspostavljena saradnja sa 50 novih poslodavaca</p>	<p>MP PKCG UPCG CSO</p>	IIIQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

<p>1.1.6.4 Informisati poslodavce o mogućnostima za uključivanje u dualni sistem obrazovanja kroz promotivnu kampanju Ministarstva i Centra za stručno obrazovanje i redovnu komunikaciju uprave i osoblja škola i poslodavaca</p>	<p>IO: Broj poslodavaca, škola i učenika u dualnom sistemu obrazovanja, broj privrednika sa uspješnom biznis praksom u praktičnoj nastavi Početna vrijednost 2021: 321 poslodavac, 28 škola i 784 učenika, učestvuje u dualnom obrazovanju Ciljna vrijednost 2022: 350 poslodavaca, 29 škola i 800 učenika učestvuje u dualnom obrazovanju. Ciljna vrijednost 2023: 360 poslodavaca, 30 škola i 820 učenika učestvuje u dualnom obrazovanju.</p>	<p>MP, PKCG, CSO</p>	<p>IIIQ 2022</p>	<p>IVQ 2023</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	
<p>Operativni cilj 1.2</p>		<p>Stvoriti osnov za sticanje preduzetničkih znanja i vještina na studijskim programima neekonomske struke</p>					
<p>Indikator učinka Procenat neekonomskih fakulteta na kojima je inkorporirano Prduzetništvo u nastavne planove i programe</p>	<p>Početna vrijednost 2019 Uveden predmet Preduzetništvo i inovacije kao obavezan predmet u 40% neekonomskih fakulteta Univerziteta Donja Gorica.⁷</p>	<p>Ciljna vrijednost 2021 Uveden predmet Preduzetništvo i inovacije u 45% neekonomskih fakulteta Univerziteta Donja Gorica. Modul Preduzetništvo inkorporiran u nastavne planove i programe u 15% neekonomskih fakulteta Univerziteta Crne Gore</p>	<p>Ciljna vrijednost 2024 Uveden predmet Preduzetništvo i inovacije u 55% neekonomskih fakulteta Univerziteta Donja Gorica.</p>				

⁷ Interni podaci Univerziteta Donja Gorica, dostavljeni u toku izrade Strategije

	Modul Preduzetništvo inkorporiran u nastavne planove i programe u 5% neekonemskih fakulteta Univerziteta Crne Gore. ⁸										
Indikator učinka Procenat učiteljskih studija i nastavničkih studija koji su Predmet ključne kompetencije inkorporirali u nastavne planove i programe	Početna vrijednost 2019 0			Ciljna vrijednost 2021 50% Predmet ključne kompetencije inkorporiran u nastavne planove i programe učiteljskih studija			Ciljna vrijednost 2024 100% Predmet ključne kompetencije inkorporiran u nastavne planove i programe drugih nastavničkih studija				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.2	Indikator rezultata za period 2022-2023. godine	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2022	Sredstva planirana za sprovedene aktivnosti u 2023	Izvor finansiranja				
							Nac. budžet	Javni sektor ⁹	IPA	Dona-tori	Privatni sektor
Mjera 1.2.1 Stvoriti preduslove za uvođenje preduzetničkog učenja na fakultetima za obrazovanje nastavnika											
1.2.1.1 Kreirati i usvojiti kurikulum za predmet Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje. (Preduzetnička kompetencija jedna je od ključnih, posmatra se kao kroskurikularna i potrebno je stvoriti	IO: Kreiran i usvojen kurikulum za predmet Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje Početna vrijednost 2021: 0 Ciljna vrijednost 2022: Stvorene mogućnosti za postizanje ishoda učenja	UCG – Filozofski fakultet	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava					

⁸ <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/10/objava/50064-projekat-rebus-razvoj-preduzetnickih-vjestina-kod-studenata-tehnickih-i-ict-studija-nephodan-za-trziste-rada>

⁹ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

<p>preduslove za njen razvoj u sistemu ključnih kompetencija.</p>	<p>Razvoj ključne kompetencije za cjeloživotno učenje kod budućih učenika putem uvođenja novog predmeta Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Implementacija predmeta Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje</p>						
<p>1.2.1.2 Uvesti predmet Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje na nastavničke fakultete i realizovati nastavu istog</p>	<p>IO: Broj tzv. nastavničkih fakulteta koji su uveli predmet; Broj studenata koji slušaju i polažu predmet. Početna vrijednost 2021: 0 Ciljna vrijednost 2022: Stvaranje uslova za implementaciju nastave iz predmeta Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje na učiteljskim i nastavničkim studijama. Ciljna vrijednost 2023: Realizovana nastava iz predmeta Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje na učiteljskim i nastavničkim studijama.</p>	<p>UCG – Filozofski fakultet</p>	<p>IVQ 2022</p>	<p>IVQ 2023</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	

	Studenti upoznati sa konceptom ključnih kompetencija i metodama njihovog poučavanja i učenja.						
Mjera 1.2.2: Obezbijediti i unapređivati okvirne uslove za uvođenje preduzetničkog učenja na ostalim fakultetima neekonomske struke (tehničke nauke, informacione tehnologije itd.)							
1.2.2.1 Organizovati obavezni i izborni predmet <i>Preduzetništvo i inovacije</i> na većini fakultetskih jedinica Univerziteta Donja Gorica	IO: Broj studenata uključen u aktivnosti u okviru predmeta Preduzetništvo i inovacije Početna vrijednost 2021: Oko 200 studenata učestvuje u aktivnostima u okviru predmeta Preduzetništvo i inovacije. Oko 10 preduzetnika gostovalo na predavanju. Ciljna vrijednost 2022: Oko 200 studenata učestvuje u aktivnostima u okviru predmeta Preduzetništvo i inovacije. Oko 10 preduzetnika gostuje na predavanju. Ciljna vrijednost 2023: Oko 250 studenata učestvuje u aktivnostima u okviru predmeta Preduzetništvo i inovacije. Oko 10 preduzetnika gostuje na predavanju	UDG	IIIQ 2022	IIIQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

Mjera 1.2.3. U većoj mjeri iskoristiti Erasmus + programe za unapređenje kurikuluma i uvođenje preduzetništva kao predmeta na neekonomskim jedinicama univerziteta							
1.2.3.1 Učestovati u programu Erasmus + izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju, kao i u programu Erasmus + međunarodna kreditna mobilnost (razmjena studenata i profesora)	<p>IO: Broj Erasmus + projekata u kojima učestvuje UDG</p> <p>Početna vrijednost 2021: UDG učestvuje u 2 Erasmus + projekta izgradnje kapaciteta u oblasti visokog obrazovanja od kojih je jedan koordinatorski Digital Entrepreneurial Nest and Industry 4.0 in Montenegro. Potpisana 5 sporazuma o saradnji Erasmus + Međunarodna kreditna mobilnost uz razmjenu profesora i saradnika u oblasti preduzetništva.</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Učešće u bar 1 novom Erasmus + projektu izgradnje kapaciteta u oblasti visokog obrazovanja; Predatih 5 projektnih aplikacija, Potpisanih 5 sporazuma o saradnji</p>	UDG	IVQ 2022	IVQ 2023	100.000,00	150.000,00	Donatori (Erasmus + program)

	<p>Ciljna vrijednost 2023: Učešće u bar 1 novom Erasmus + projektu U dijelu izgradnje kapaciteta u oblasti visokog obrazovanja; Predatih 5 projektnih aplikacija, Potpisanih bar 5 sporazuma o saradnji Erasmus + Međunarodna kreditna mobilnost uz razmjenu profesora i saradnika</p>						
<p>Mjera 1.2.4 Unapređivati metodiku nastave za razvoj međupredmetnih (kroskurikularnih) kompetencija (nastava orijentisana ka ishodima učenja)</p>							
<p>1.2.4.1 Definisati ishode učenja za predmet Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje u oblastima: znanja, vještina, stavova i vrijednosti.</p>	<p>IO: Razvijen sistem ishoda učenja po oblastima u skladu sa Crnogorskim kvalifikacionim okvirom za I ciklus studija. Početna vrijednost 2021: Stvoreni uslovi za konkretizaciju i razradu opšteg ishoda na oblasti: znanja, vještina, stavova i vrijednosti. Ciljna vrijednost 2022: Stvoreni uslovi za konkretizaciju i razradu opšteg ishoda na oblasti: znanja, vještina, stavova i vrijednosti. Ciljna vrijednost 2023: Konkretizacija i razrada</p>	<p>UCG – Filozofski fakultet</p>	<p>IIIQ 2022</p>	<p>IIIQ 2023</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	

	opšteg ishoda na oblasti: znanja, vještina, stavova i vrijednosti.						
1.2.4.2 Pripremiti, kreirati i planirati scenarija za realizaciju nastave iz predmeta Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje.	IO: Broj kreiranih scenarija. Početna vrijednost 2021: 0 Ciljna vrijednost 2022: Pripremljeni scenariji. Ciljna vrijednost 2023: Napisani i verifikovani scenariji.	UCG – Filozofski fakultet	IIIQ 2022	IIIQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	
Mjera 1.2.5 Unapređivati praktičnu komponentu učenja kroz uključivanje većeg broja poslodavaca kod kojih će se stečena teoretska znanja studenata unapređivati kroz praktičan rad							
1.2.5.1 Realizovati radionice u osnovnim/srednjim školama kao dio praktične komponente učenja studenata	IO: Broj studenata koji su pohađali radionice. Broj učenika uključenih u radionice. Početna vrijednost 2021: 0 Ciljna vrijednost 2022: 0 Ciljna vrijednost 2023: Održano minimum 3 radionica na temu Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje.	UCG – Filozofski fakultet	IIIQ 2023	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

STRATEŠKI CILJ 2		UNAPRIJEDITI REALIZACIJU PREDUZETNIČKOG UČENJA U OKVIRU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA									
Operativni cilj 2.1		Poboljšati razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina kroz organizovanje specijalizovanih obuka za MSP									
Indikator učinka Procenat MSP od ukupnog broja koji su prošli neki vid specijalizovane obuke za MSP utvrđen na osnovu Analize potreba za obukom		Početna vrijednost 2019 Nema podataka			Ciljna vrijednost 2021 3%			Ciljna vrijednost 2024 5%			
Indikator učinka Ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu dimenzije 8a: preduzetničke vještine (tematski blok monitoring i evaluacija)		Početna vrijednost 2019 2.60 ¹⁰			Ciljna vrijednost 2021 2.85			Ciljna vrijednost 2024 4.50			
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.1	Indikator rezultata za period 2022-2023. godine	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje 2022	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023	Izvor finansiranja				
							Nac. budžet	Javni sektor ¹¹	IPA	Donatori	Privatni sektor
Mjera 2.1.1 Uspostviti koordinisani sistema praćenja potreba za obukom (TNA) sektora MSP u okviru unaprjed definisanih ciljnih grupa kroz saradnju javnog i privatnog sektora											
2.1.1.1 Sprovesti Anketu potreba MSP za obukom	IO: Anketa potreba MSP sektora za obukom Početna vrijednost 2021: 0 Ciljna vrijednost 2022: 0	ZZCG	IIIQ 2023	IVQ 2023	/	10.000,00	Nacionalni budžet				

¹⁰ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/34345065-en.pdf?expires=1576156575&id=id&accname=guest&checksum=A8CBA27E95D59DB49312C7517C8E9E66>

¹¹ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

	Ciljna vrijednost 2023: Sprovedena godišnja Anкета potreba MSP sektora za obukom						
2.1.1.2 Kreirati program obuke MSP na osnovu rezultata Ankete	IO: Program obuke MSP na osnovu rezultata Ankete Početa vrijednost 2021: 0 Ciljna vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: Kreiran program obuke	ZZCG u saradnji sa privatnim sektorom	IVQ 2023	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	
Mjera 2.1.3 Razviti i implementirati programe obrazovanja za razvoj preduzetničke kompetencije (set treninga i usluga mentorstva) shodno utvrđenim potrebama i nivoima poslovnog razvoja MSP (rani rast, rast, investiciona spremnost, internacionalizacija, itd.)							
2.1.3.1 Organizovati obuke/radionice na sledece teme: - marketing i prodaja konsultantski usluga, - Izvoz usluga, Going digital (za zene u biznisu); Razumijevanje finansijskih izvjestaja i apliciranje za finansiranje/konsultantske usluge (za	IO: Broj obuka, broj preduzeca/ucenika Početa vrijednost 2021: Organizovano 7 obuka za zene u biznisu i hotelijere. Ciljna vrijednost 2022: Oko 50 učenika pohađalo obuke/radionice na date teme Ciljna vrijednost 2023: Oko 50 učenika pohađalo obuke/radionice na date teme	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	IIIQ 2022	IVQ 2023	60.000,00	60.000,00	EU IPA Montenegro: 25.000 Donatori (Sweden, Luxembourg, EDIF) : 35.000

mlade u biznisu), - ICT Cortex – capacity building, itd.							
2.1.3.2 Kreirati i realizovati obuku namijenjenu mladim preduzetnicima/cama po rezultatima godišnje ili polugodišnje ankete potreba za obukom koja je namijenjena članovima/cama	IO: broj obuka, broj polaznika Početna vrijednost 2021: Realizovano 10 online obuka. 150 učesnik pohađalo obuke Ciljna vrijednost 2022: Realizovana 24 događaja sa po minimum 20 učesnika ukupno 480 polaznika, s ciljem decentralizacije događaja Ciljna vrijednost 2023: Realizovano 30 događaja sa 600 učesnika, s ciljem decentralizacije događaja	UMPCG	IIIQ 2022	IVQ 2023	20.000,00	40.000,00	Donatori
2.1.3.3 Edukovati i informisati MSP iz oblasti relevantnih za njihovo poslovanje/na teme koje se biraju na osnovu internih analiza potreba za obukom kao i šireg istraživanja tržišta	IO: Broj seminara/okruglih stolova/sastanaka održanih na godišnjem nivou, broj učesnika. Početna vrijednost 2021: PKCG je organizovala 80 edukativnih aktivnosti sa 4858 učesnika UPCG je organizovala 2 obuke za 21 polaznika	PKCG UPCG MERT/ biznis centri	IIIQ 2022	IVQ 2023	1.000,00 2.000,00 10.000,00 20.500,00	1.000,00 2.000,00 10.000,00	Privatni sektor IPA Donatori Privatni sektor

	<p>Ciljna vrijednost 2022:Preko 70 edukativnih aktivnosti sa više od 4800 učesnika od strane PKCG</p> <p>UPCG - 4 obuke, 60 polaznika (max 15 polaznika po obuci) Obuke koje će biti sprovedene tokom 2022. godine su u sklopu projekta CentricomNet.</p> <p>UPCG -2 događaja (edukacija članstva) za 100 učesnika.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023:</p> <p>Preko 70 edukativnih aktivnosti sa više od 4800 učesnika od strane PKCG</p> <p>UPCG- 3 obuke, 45 polaznika (max 15 polaznika po obuci) Obuke koje će biti sprovedene tokom 2022. godine su u sklopu projekta CentricomNet.</p> <p>UPCG-2 događaja (edukacija članstva) za 100 učesnika</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.3.4 Realizovati treninge za izradu poslovnog plana	IO: Broj organizovanih treninga samostalno ili u saradnji sa partnerima Početna vrijednost 2021: 0 ¹² – nisu bili organizovani treninzi zbog Covid 19, Opština je otkazala grant za organizovanje obuka Ciljna vrijednost 2022: Organizovana 3 treninga Ciljna vrijednost 2023: Organizovan 1 trening	BSC Bar	IIIQ 2022	IIIQ 2023	2.000,00	1.000,00	Donatorska sredstva - Sredstva Medjunarodne organizacije rada ILO kroz Lokalno partnerstvo za zapošljavanje
2.1.3.5 Realizovati program mentorstva - obuke za mentore po JICA metodologiji	IO: Broj novih mentora Početna vrijednost 2021: / Ciljna vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: Obučeno 10 mentora	MERT/biznis centri/jedini ce lokalne samouprave	IVQ 2022	IVQ 2023		3.000,00	Donatori
Operativni cilj 2.2		Unaprijediti vještine i preduzetničke kompetencije za različite ciljne grupe (nezaposleni, mladi, žene, odrasli, itd.					
Indikator učinka Broj lica sa evidencije ZZZCG koji su prošli obuku za sticanje preduzetničkih znanja i vještina	Početna vrijednost 2019 32 lica sa evidencije ZZZCG ¹³		Ciljna vrijednost 2021 Oko 700 lica sa evidencije ZZZCG je prošlo obuku za sticanje preduzetničkih znanja i vještina			Ciljna vrijednost 2024 Oko 850 lica sa evidencije ZZZCG prošlo obuku za sticanje preduzetničkih znanja i vještina	

¹² Treninzi nijesu organizovani Covid 19, Opština je otkazala grant za organizovanje obuka

¹³ <http://www.zzzcg.me/wp-content/uploads/2019/07/polugodisnji-izvjestaj-2019.pdf>

Indikator učinka Broj registrovanih novih biznisa nezaposlenih lica		Početna vrijednost 2019 25 novih biznisa nezaposlenih lica ¹⁴			Ciljna vrijednost 2021 400 novih biznisa nezaposlenih lica		Ciljna vrijednost 2024 100 novih biznisa nezaposlenih lica u okviru Programa grantova za samozapošljavanje				
Indikator učinka Ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu Pod-dimenzije 1.2 Žensko preduzetništvo (tematski blok:implementacija)		Početna vrijednost 2019 3.29 ¹⁵			Ciljna vrijednost 2021 3.50		Ciljna vrijednost 2024 3.80				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.2	Indikator rezultata za period 2022-2023. godine	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2022	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023	Izvor finansiranja				
							Nac. budžet	Javni sektor ¹⁶	IPA	Dona tori	Privatni sektor
Mjera 2.2.1 Organizovati specijalizovane obuke za razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i veština za različite ciljne grupe											
2.2.1.1 Organizovati Školu preduzetništva i inovacija za mlade (Poslovni izazov Zapadnog Balkana)	IO: broj srednjoškolaca koji pohađaju Školu preduzetništva Početna vrijednost 2021: 40 mladih preduzetnika i učenika srednjih škola Ciljna vrijednost 2022: Organizovana XIII Škola preduzetništva i inovacija za mlade 60 mladih preduzetnika i učenika srednjih škola	UDG	IIIQ 2022	IVQ 2023	6.000,00	7.000,00	Privatni sektor				

¹⁴ Ibid

¹⁵ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/34345065-en.pdf?expires=1576156575&id=id&accname=guest&checksum=A8CBA27E95D59DB49312C7517C8E9E66>

¹⁶ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

	<p>Ciljna vrijednost 2023: Organizovana XIII Škola preduzetništva i inovacija za mlade Oko 100 preduzetnika i srednjoškolaca pohađalo školu.</p>						
<p>2.2.1.2. Realizovati edukativne aktivnosti za <u>nezaposlena lica</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obuke za mlade, žene i dugoročno nezaposlena lica sa evidencije ZZZCG u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje (trodnevna informativno motivaciona radionica + specijalizovane radionice nakon registracije biznisa) 	<p>IO1: Broj obuka, broj nezaposlenih sa evidencije ZZZCG koji su prošlu obuku. Početna vrijednost 2021: 198 lica prošlo obuku u okviru Programa za samozapošljavanje</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: 50 lica sa evidencije ZZZCG prošlo obuku, u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 50 lica sa evidencije ZZZCG prošlo obuku, u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje.</p> <p>IO2: Broj registrovanih novih biznisa. Početna vrijednost 2021:</p>	ZZZCG	IIIQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

<p>seminari za nezaposlena lica u sklopu Inoviranog programa samozapošljavanja na teme: podsticanje samozapošljavanja i pružanje elementarnih znanja iz preduzetništva</p>	<p>Registrovano 159 biznisa u okviru Programa grantova za samozapošljavanje Ciljna vrijednost 2022: Oko 50 registrovanih biznisa u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje Ciljna vrijednost 2023: Oko 50 registrovanih biznisa u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje</p>				500.000,00		Nacionalni budžet
<p>2.2.1.3. Realizovati edukativne aktivnosti <u>za žene preduzetnice</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obuke/radionice za žene u biznisu (teme: od preduzetnice do preduzeća, liderstvo u akciji, upravljanje finansijama, digitalni marketing, ICT rješenja itd.) 	<p>IO1: Broj obuka, broj polaznika Početna vrijednost 2021: PKCG organizovala 2 aktivnosti za 50 učesnica UPCG realizovala 6 obuka, za 20 polaznica Ciljna vrijednost 2022: PKCG organizovala više od 2 aktivnosti za preko 50 učesnica UPCG realizovala 3 obuke za oko 60 polaznica u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada</p>	<p>PKCG,UPCG Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)</p>	<p>IIIQ 2022</p>	<p>IVQ 2023</p>	3.000,00		Privatni sektor

<ul style="list-style-type: none"> - coaching program za žene u biznisu - edukativne aktivnosti za mlade preduzetnice 	<p>(ILO)po metodologiji GETAHEAD.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: PKCG organizovala više od 2 aktivnosti za preko 50 učesnica UPCG realizovala 2 obuke za oko 40 polaznica</p> <p>IO2: broj preduzeća koji u učestvovala u coaching programu</p> <p>Početna vrijednost 2021: / Ciljna vrijednost 2022: 3 Ciljna vrijednost 2023: 5</p>						
<p>2.2.1.4 Realizovati obuke za sticanje preduzetničkih znanja i vještina za mlade – potencijalne preduzetnike</p>	<p>IO: broj obuka, broj polaznika Početna vrijednost 2021: Održano 10 obuka uglavnom u hibridnom sastavu. Ukupan broj prisutnih 150, od kojih je trećina istih učesnika.</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Održano 10 obuka, ukupno 200 učesnika/ca (neki su pohađali više obuka jer je prosječno po radionici bilo 20 učesnika).</p>	UMPCG	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

	<p>Ciljna vrijednost 2023: Održano 30 događaja sa 600 učesnika, s ciljem decentralizacije događaja.</p>						
<p>2.2.1.5 Realizovati edukativne aktivnosti za različite ciljne grupe (mladi, žene, nezaposleni, OSI):</p>	<p>IO: broj obuka, broj polaznika, broj info dana za programe podrške (grantovi, inovacioni vauceri i sl), seminara, B2B poslovnih susreta</p> <p>Početna vrijednost 2021: PKCG je organizovala 80 aktivnosti (sa 4858 učesnika) koje su bile dostupne različitim ciljnim grupama (mladi, žene, nezaposleni..)</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Organizovano preko 70 edukativnim aktivnosti dostupnih različitim ciljnim grupama.</p> <p>Organizovano 6 edukativnih aktivnosti dostupnih različitim ciljnim grupama u organizaciji BSC Bara</p> <p>Organizovane 2 obuke relevantne za sticanje preduzetničkih znanja i vještina za mlade –</p>	<p>PKCG</p> <p>BSC Bar</p> <p>IPC Tehnopolis</p>	IVQ 2022	IVQ 2023	8.000,00	11.000,00	IPA
					4.000,00	2.000,00	donatori

	<p>potencijalne preduzetnike na teme “Finansije za nefinansijere i upravljanje rizicima” i “Digitalni marketing” u organizaciji IPC Tehnopolis</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Organizovano preko 70 edukativnim aktivnosti dostupnih različitim ciljnim grupama.</p> <p>BSC Bar je organizovao 6 edukativnih aktivnosti dostupnih različitim ciljnim grupama</p> <p>Organizovane 2 obuke relevantne za sticanje preduzetničkih znanja i vještina za mlade – potencijalne preduzetnike u organizaciji IPS Tehnopolis</p>						
<p>2.2.1.6</p> <p>Realizovati edukativne aktivnosti za studente i mlade</p>	<p>IO: Organizovane obuke i radionice</p> <p>Početna vrijednost 2021: Organizovano 10 radionica i obuka iz</p>	<p>UDG</p> <p>IPC Tehnopolis</p>	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

	<p>oblasti digitalizacije i preduzetništva u okviru projekata e-Viva. Kroz e-VIVA projekt se razvijaju inovativni trening moduli orjentisani na razvoj društvenih, ličnih i socijalnih kompetencija koji se u određenoj mjeri integrišu u postojeće nastavne planove i programe. E-VIVA partneri iz EU zemalja pružaju podršku u razvoju ovih modula učenja i razvoju kompetencija kod studenata.</p> <p>Održano 10 edukativnih aktivnosti (radionice, obuke, mentorske sesije) u organizaciji IPC Tehnoplisa</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Organizovano do 5 radionica/obuka za mlade/studente u organizaciji UDG</p> <p>Održano oko 20 edukativnih aktivnosti (radionice, obuke, mentorske sesije) u</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--

	<p>organizaciji IPC Tehnoplisa</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Organizovano do 10 obuka/radionica za mlade/studente u organizaciji UDG</p> <p>Održano oko 28 edukativnih aktivnosti (radionice, obuke, mentorske sesije) u organizaciji IPC Tehnoplisa</p>						
<p>Mjera 2.2.2 Uspostaviti, unapređivati i umrežavati institucionalnu infrastrukturu (centri/kancelarije/savjetovališta za podršku razvoju preduzetništva...) na teritoriji cijele Crne Gore koje nude različite programe obuka</p>							
<p>2.2.2.1 Jačati institucionalnu infrastrukturu na nacionalnom i lokalnom nivou kroz pružanje usluga namjenih MSP i specifičnim ciljnim grupama (žene, mladi, početnici u biznisu...)</p>	<p>IO: Broj savjetovališta, kancelarija, centara za podršku</p> <p>Početna vrijednost 2021: 0</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Otvoren minimum 1 centar/kancelarija za podršku razvoju biznisa</p>	<p>MERT u saradnji sa jedinicama lokalne samouprave</p>	<p>IVQ 2023</p>	<p>IVQ 2023</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	
<p>Mjera 2.2.3 Razviti i implementirati programe za podsticanje preduzetništva u ključnim sektorima (IT, zelena ekonomija, digitalna ekonomija, kreativne industrije...)</p>							

<p>2.2.3.1 Realizovati radionice u <i>Preduzetničkom gnijezdu</i>- istraživačka i start-up laboratorija.</p>	<p>IO: Broj radionica sa studentima i profesorima, održan sastanak sa studentima</p> <p>Početna vrijednost 2021: Održano oko 20 radionica sa studentima, uz učešće oko 100 profesora, saradnika i studenata</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Održano oko 40 sastanaka i radionica, uz učešće oko 100 profesora, saradnika i studenata</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Održano oko 40 sastanaka i radionica, uz učešće oko 200 profesora, saradnika i studenata.</p>	UDG	IVQ 2022	IVQ 2023	5.000,00	7.000,00	Privatni sektor
<p>2.2.3.2. Razviti i implemetirati programe za podsticanje preduzetništva u ključnim sektorima (IT, zelena ekonomija, digitalna ekonomija, kreativne industrije...)</p>	<p>IO: Broj obuka, broj polaznika</p> <p>Početna vrijednost 2021: PKCG organizovala je 5 događaja (3 okrugla stola i 2 konferencije) sa ukupno 642 učesnika.</p> <p>Implementacija 3 projekta kroz koje se podstiče razvoj preduzetništva u ključnim sektorima (CROWN, RISE</p>	PKCG MERT IPC Technopolis	IVQ 2022	IVQ 2023	1.000,00 2.000,00	1.000,00 2.000,00	Privatni sektor IPA

	<p>i BoostMeUp) od strane IPC Tehnopolisa</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Organizovano preko 10 događaja sa preko 200 učesnika</p> <p>Implementacija projekata/programa koji se vezuju za podsticanje preduzetništva u ključnim sektorima, CROWN, RISE i BoostMeUp od strane ICP Tehnopolisa</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Organizovano preko 10 događaja sa preko 200 učesnika.</p> <p>Organizovan trodnevni kamp za mlade preduzetnike u organizaciji IPC Tehnopolosa.</p>						
Mjera 2.2.4 Razviti integrisanu web-platfomu sa informacijama o raspoloživim trening programima i materijalima							
<p>2.2.4.1</p> <p>Kreiranje jedinstvene nacionalne platforme koja će pružiti informacije o</p>	<p>IO: Broj posjeta preduzeća</p> <p>Početna vrijednost 2021</p>	MERT	IIIQ 2022	IVQ 2023	75.000,00	75.000,00	EU IPA 2016 Direktni grant EBRD-u ¹⁷

¹⁷ Unapređenje dostupnosti finansijskih sredstava privatnom sektoru u cilju jačanja konkurentnosti i inovativnosti. Implementacija projekta je počela u decembru 2020. i trajeće do decembra 2023. godine.

programima obuka za sticanje preduzetničkih znanja i vještina	/										
	Ciljna vrijednost 2022: više od 2.000 posjeta										
	Ciljna vrijednost 2023: 5.000 posjeta										
STRATEŠKI CILJ 3.		POVEĆATI EFIKASNOST FUNKCIONISANJA SISTEMA PREDUZETNIČKOG UČENJA									
Operativni cilj 3.1.		Obezbijediti institucionalizaciju i održivost Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje									
Indikator učinka Ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu, pod-dimenzije 1.1, Preduzetničko učenje (tematski blok: Implementacija politike)		Početna vrijednost 2019 3.59 ¹⁸			Ciljna vrijednost 2021 3.90		Ciljna vrijednost 2024 4.80				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.1.	Indikator rezultata za period 2020-2021. godine	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2022	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023	Izvor finansiranja				
							Nac. budžet	Javni sektor ¹⁹	IPA	Dona-tori	Privatni sektor
3.1.1 Uspostaviti pravni okvir koji će obezbijediti održivo funkcionisanje Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje											

¹⁸ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/34345065-en.pdf?expires=1576156575&id=id&accname=guest&checksum=A8CBA27E95D59DB49312C7517C8E9E66>

¹⁹ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

<p>3.1.1.1 Jačati ulogu Partnerstva u dijelu praćenja implementacije politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja i njenih specifičnih segmenata u okviru uspostavljenog institucionalnog okvira njegovog funkcionisanja</p>	<p>IO: Broj organizovanih sjednica, broj usvojenih izvještaja Početna vrijednost 2021: 4 održane sjednice članica Partnerstva, 4 usvojena izvještaja Ciljna vrijednost 2022: 4 održane sjednice članica Partnerstva, 4 usvojena izvještaja Ciljna vrijednost 2023: 4 održane sjednice članica Partnerstva, 4 usvojena izvještaja</p>	<p>MERT/ Nacionalno partnerstvo za pred. učenje</p>	<p>IVQ 2022</p>	<p>IVQ 2023</p>	<p>Ne zahjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahjeva izdvajanje sredstava</p>	
<p>3.1.1.2 Kreirati godišnji Akcioni plan Savjeta za preduzetničko učenje</p>	<p>IO: Akcioni plan Početna vrijednost 2021: 1 Ciljna vrijednost 2022: Nacionalno partnerstvo usvojilo godišnji Akcioni plan sa definisanim aktivnostima i indikatorima realizacije Ciljna vrijednost 2023: Nacionalno partnerstvo usvojilo godišnji Akcioni plan sa definisanim aktivnostima i indikatorima realizacije.</p>	<p>MERT/ Nacionalno partnerstvo za pred. učenje</p>	<p>IIIQ 2022</p>	<p>IIIQ 2023</p>	<p>Ne zahjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahjeva izdvajanje sredstava</p>	

Operativni cilj 3.2		Unaprijediti informisanost i promociju primjera dobre prakse preduzetničkog učenja									
Indikator učinka Ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu Poddimenzija 1.1: Preduzetničko učenje (tematski blok Implementacija politike)	Početna vrijednost 2019 3.59	Ciljna vrijednost 2021 3.90		Ciljna vrijednost 2024 4.80							
Indikator učinka Ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu, pod-dimenzije 1.1, Preduzetničko učenje (tematski blok: monitoring i evaluacija)	Početna vrijednost 2019 4.33 ²⁰	Ciljna vrijednost 2021 4.55		Ciljna vrijednost 2024 4.50							
Indikator učinka Broj manifestacija podsticanja razvoja preduzetničkog učenja i razmjene primjera dobre prakse	Početna vrijednost 2019 20	Ciljna vrijednost 2021 Povećanje za 30%		Ciljna vrijednost 2024 Povećanje za 40%							
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.2	Indikator rezultata za period 2020- 2021. godine	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenj e aktivnosti u 2022	Sredstva planirana za sprovođenj e aktivnosti u 2023	Izvor finansiranja				
							Nac. budže t	Javni sektor ²¹	IPA	Donatori	Privatni sektor

²⁰ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/34345065-en.pdf?expires=1576156575&id=id&accname=guest&checksum=A8CBA27E95D59DB49312C7517C8E9E66>

²¹ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

3.2.1 Promovisati ulogu i značaj Nacionalnog partnerstva/Savjeta za preduzetničko učenje kroz njegovu veću vidljivost

3.2.1.1 Realizovati kampanje o značaju uticaja preduzetničkog učenja na prosperitet, privredni rast i rast životnog standarda	IO: Broj skupova, konferencija, on-line instrumenti promocije Početa vrijednost 2021: Održan Okrugli sto u organizaciji Nacionalnog partnerstva na kome su predstavljeni rezultati pilot istraživanja Analize potreba za obukom, Ciljna vrijednost 2022: Održan jedan okrugli to na temu značaja uticaja preduzetničkog učenja, promovisan njegov značaj na web portalima članica partnerstva Ciljna vrijednost 2023: Održan jedan okrugli to na temu značaja uticaja preduzetničkog učenja, promovisan njegov značaj na	MERT/Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	3.000,00	Donatori
---	---	---	----------	----------	----------------------------------	----------	----------

	web portalima članica Partnerstva						
	Minimum 1 konferencija do kraja 2023. Godine.						
3.2.2 Promovisati značaj usvajanja preduzetničke kompetencije na svim nivoima obrazovanja							
3.2.2.1 Organizovati takmičenje u izradi biznis planova za studente svih fakultetskih jedinica koji slušaju predmet Preduzetništvo i inovacije.	IO: Broj pripremljenih biznis planova Početna vrijednost 2021: preko 30 biznis planova pripremljeno na godišnjem nivou Ciljna vrijednost 2022: Nastavak organizovanja takmičenja i prezentacija biznis planova, preko 30 biznis planova pripremljeno na godišnjem nivou. Ciljna vrijednost 2023: Nastavak organizovanja takmičenja i prezentacija biznis planova, preko 30 biznis planova pripremljeno na godišnjem nivou	UDG	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	
3.2.2.2 Organizovati predstavljanje preduzetničkih ideja na događajima u	IO: Broj organizovanih promocija preduzetničkih ideja Početna vrijednost 2021:	MNTR PKCG UDG,	IVQ 2022	IVQ 2023	10.000,00		Nacionalni budzet

<p>organizaciji različitih institucija/organizacija</p>	<p>PKCG je organizovala 2 edukativne aktivnosti u cilju promocije preduzetničkih ideja</p> <p>UDG je započeo realizaciju projekta Start1Up - inovativni program predakceleracijske podrške koji će mladim ljudima u Crnoj Gori, a posebno studentima, dati priliku da svoje preduzetničke ideje kroz jasno definisane faze programa pretvore u konkurentne, umrežene i profitabilne startup kompanije.</p> <p>Učešće studenata UDG-a na POPRI youth međunarodnom online takmičenju u cilju predstavljanja biznis ideja</p> <p>Učešće studenata UDG-a na učešće na PODIM startup konferenciji;</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: PKCG organizovala je 5 edukativne aktivnosti u cilju promocije preduzetničkih ideja</p>						
---	---	--	--	--	--	--	--

	<p>Održan BootCamp u trajanju od 4 dana u sklopu II FAZE predakceleracijskog programa Start1UP, koji UDG realizuje u saradnji sa partnerima Privredna komora Crne Gore, Lund University i UNIQORN, a projekat kofinansira Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja .</p> <p>Odabrano najboljih 11 startup ideja koje će imati priliku da učestvuju u sljedećoj fazi projekta koji obuhvata dodatni mentoring i edukaciju i završni priča.</p> <p>Održano 15 predavanja u okviru Start1UP.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: PKCG organizovala je više od 5 edukativnih aktivnosti</p> <p>Organizacija 2 događaja u organizaciji UDG-a koja obuhvataju promociju i edukaciju redizetničkih ideja</p>						
--	---	--	--	--	--	--	--

	Učešće studenata UDG-a na bar 2 događaja koja obuhvataju predstavljanje ideja						
3.2.2.3 Promovisati uspješne preduzetničke priče među srednjoškolcima i visokoškolcima kroz posjete preduzećima i/ili gostovanje preduzetnika u školama/na fakultetima	<p>IO: Broj organizovanih posjeta preduzećima, broj preduzetnika koji su gostovali u školama</p> <p>Početna vrijednost 2021: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Minimum 2 posjete oko 60 učenika/studenata preduzećima na godišnjem nivou odn.preduzetnika školama/fakultetima</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Minimum 3 posjete oko 90 učenika/studenata preduzećima na godišnjem nivou odn.preduzetnika školama/fakultetima</p>	UPCG	IIIQ 2022	IIIQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	
3.2.2.4 Promovisati preduzetništvo studentima učešćem na tematskim	<p>IO: Broj događaja koji se organizuju na univerzitetima u cilju promocije preduzetničkog ponašanja na kojima</p>	PKCG	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

<p>dogadjima na fakultetima</p>	<p>učestvuju predstavnici PKCG Početna vrijednost 2021: Učestvovanje na 1. događaju na univerzitetima na kojima se promovisalo obrazovanje i preduzetničko ponašanje Ciljna vrijednost 2022: Učestvovanje na više od 1. događaju na univerzitetima na kojima se promovisalo obrazovanje i preduzetničko ponašanje Ciljna vrijednost 2023: Učestvovanje na više od 1. događaju na univerzitetima na kojima se promovisalo obrazovanje i preduzetničko ponašanje</p>						
<p>3.2.3 Razmjenjivati primjere dobre prakse i znanja o ishodima u razvoju preduzetničke kompetencije u formalnom obrazovanju</p>							
<p>3.2.3.1 Objavljivati primjere dobre prakse na web sajtu Zavoda za školstvo</p>	<p>IO: Broj objavljenih primjera Početna vrijednost 2021: Do kraja 2021 objavljeno 500 priprema za nastavu na platformi https://www.ikces.me/ Ciljna vrijednost 2022:</p>	<p>ZZŠ/CSO</p>	<p>IIIQ 2022</p>	<p>IVQ 2022</p>			

	Do kraja 2022 objavljeno 600 priprema za nastavu na platformi Ciljna vrijednost 2023: /						
3.2.3.2 Objavljivati informacije na EPAL platformi u cilju promocije obrazovanja odraslih	IO: Broj objavljenih izvještaja i poziva na organizovane seminare/radionice obrazovanja Početna vrijednost 2021: Objavljeno 36 postova (poziva i izvještaja) o održanim edukacijama. Ciljna vrijednost 2022: Objavljeno 38 postova (poziva i izvještaja) o održanim edukacijam Ciljna vrijednost 2023: Objavljeno 40 postova (poziva i izvještaja) o održanim edukacijama	PKCG	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	
3.2.4 Promovisati Erasmus + programe i koristiti programe međunarodne kreditne mobilnosti kroz praksu (Erasmus + traineeship opportunities) između ustanova visokog obrazovanja i privrede							
3.2.4.1 Uspostaviti saradnju između ustanova visokog obrazovanja i privrede kroz realizaciju ERASMUS + progma	IO: Broj prijavljenih projekata, broj održanih info sesija Početna vrijednost 2021: Održan Okrugli sto sa predstavnicima PKCG pod nazivom: Sinergetski efekti Erasmus+ projekata u cilju bolje saradnje sa privredom. Ciljna vrijednost 2022:	MP, Kancelarija za Erasmus+, PKCG	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

	<p>Minimum 2 info sesije na godišnjem nivou sa oko 40 učesnika</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Minimum 2 info sesije na godišnjem nivou sa oko 40 učesnika</p>						
3.2.5 Promovisati dobre prakse i značaj usvajanja preduzetničke kompetencije u okviru neformalnog obrazovanja kao i najbolje aktivnosti i ideje u okviru određenih ciljnih grupa							
3.2.5.1 Organizovati medijsku kampanju o značaju preduzetničkog učenja i benefitima za pojedinca i državu (uključujući digitalne vještine i finansijsku pismenost)	<p>IO: Broj organizovanih konferencija/ objavljenih članaka, TV i radio emisija</p> <p>Početna vrijednost 2021: Cjelokupni broj medijskih objava u štampanim i elektronskim medijima PKCG iznosio je 4737 Broj objavljenih članaka na sajtu iznosi 496 članaka vezano za aktivnosti komore.</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Cjelokupni broj medijskih objava u štampanim i elektronskim medijima PKCG iznosi 4800 objava. Broj objavljenih članaka na sajtu iznosi 500 članaka vezano za aktivnosti komore. UPCG – objavljeno 5 članaka, i 3 gostovanja na tv i radio emisija</p> <p>Ciljna vrijednost 2023:</p>	PKCG, UPCG	IVQ 2022	IVQ 2023	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	Ne zahtjeva izdvajanje sredstava	

	<p>Cjelokupni broj medijskih objava u štampanim i elektronskim medijima PKCG iznosi 4850 objava. Broj objavljenih članaka na sajtu iznosi 520 članaka vezano za aktivnosti komore.</p> <p>UPCG – objavljeno 7 članaka, i 5 gostovanja na tv i radio emisija</p>						
<p>3.2.5.2 Organizovati Berzu preduzetničkih ideja</p>	<p>IO: Održana Berza preduzetničkih ideja, broj prijavljenih biznis ideja</p> <p>Početna vrijednost 2021: održana je XI Berza preduzetničkih ideja, koju organizuje Studentski Biznis Centar, u saradnji sa Univerzitetom Donja Gorica UDG i Fondacijom „Freedom&Entrepreneurship“. Prijavljeno preko 100 ideja. Nagrađeno 11 najboljih biznis ideja.</p> <p>Ciljna vrijednost 2022: Nastavak organizacije Berze preduzetničkih ideja.</p>	UDG	IIIQ 2022	IIIQ 2023	12.000	15.000	Privatni sektor

	<p>150 prijavljenih ideja po događaju. Nagrađeno minimum 10 biznis ideja. Ciljna vrijednost 2023: Nastavak organizacije Berze preduzetničkih ideja. 150 prijavljenih ideja po događaju. Nagrađeno minimum 10 biznis ideja.</p>						
<p>3.2.5.3 Organizovati takmičenje za izbor najbolje poslovne ideje mladih</p>	<p>IO: Broj organizovanih takmičenja Početna vrijednost 2021: 1 Ciljna vrijednost 2022: 1 Ciljna vrijednost 2023: 1</p>	BSC Bar	IIIQ 2022	IIQ 2023	3.000,00	1.000,00	Privatni sektor
<p>3.2.5.5 Promovisati inovativne preduzetničke prakse</p>	<p>IO: Broj preduzeća promovisanih u medijima i na društvenim mrežama Početna vrijednost 2021: 2 objave-BSC Bar 4 objave -IPC tehnopolis Ciljna vrijednost 2022: 5 objava-BSC Bar 7 objava – IPC Tehnopolis Ciljna vrijednost 2023: 5 objava-BSC Bar 7 objava -IPC Tehnopolis</p>	BSC Bar, IPC Tehnopolis	IVQ 2022	IVQ 2022	500,00	500,00	Privatni sektor

<p>3.2.5.6 Obilježiti SME WEEK događajima usmjerenim na dobre prakse preduzetničkog učenja</p>	<p>IO: Broj događaja, broj učesnika u istim događajima Početna vrijednost 2021: PKCG -Organizovan 1 događaj, 23 učesnika Ciljna vrijednost 2022: PKCG – Organizova 1 događaj Ciljna vrijednost 2023: PKCG – Organizovan 1 događaj</p>	<p>PKCG UPCG, MERT</p>	<p>IVQ 2022</p>	<p>IVQ 2023</p>	<p>300,00</p>	<p>300,00</p>	<p>Privatni sektor</p>
<p>3.2.5.7 Realizovati informativne kampanje o obuci za buduće korisnike kredita za samozapošljavanje ZZCG</p>	<p>IO: Broj informisanih lica Početna vrijednost 2021: Više od 1000 lica sa evidencije ZZCG informisano o mogućnostima Programa grantova za samozapošljavanje ZZCG Ciljna vrijednost 2022: Oko 2000 lica sa evidencije ZZCG informisano o mogućnostima Programa grantova za samozapošljavanje ZZCG Ciljna vrijednost 2023: /</p>	<p>ZZCG</p>	<p>IVQ 2022</p>	<p>IVQ 2023</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	
<p>3.2.5.8 Promovisati značaj preduzetničkog učenja medju mladima, preduzetnicima i</p>	<p>IO: Broj objava, broj posjeta Početna vrijednost 2021:</p>	<p>PKCG</p>	<p>IVQ 2022</p>	<p>IVQ 2023</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	<p>Ne zahtjeva izdvajanje sredstava</p>	

<p>studentima kroz objave na sajtu i u Glasniku PKCG</p>	<p>Realizovano 12 brojeva Glasnika i 496 objava na sajtu www.privrednakomora.me broj posjeta sajtu je bio 88.361. Ciljna vrijednost 2022: Realizovano 12 brojeva Glasnika i preko 500 objava na sajtu www.privrednakomora.me broj posjeta sajtu je bio preko 100.000 Ciljna vrijednost 2022: Realizovano 12 brojeva Glasnika i preko 500 objava na sajtu www.privrednakomora.me broj posjeta sajtu je bio preko 110.000</p>						
--	---	--	--	--	--	--	--

Crna Gora
Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE ZA
CJELOŽIVOTNO PREDUZETNIČKO UČENJE 2020-2024. GODINA, U 2021. GODINI**

Podgorica, jun 2022. godina

UVOD

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024, za 2021. godinu, predstavlja analizu ostvarenih operativnih ciljeva, mjera i aktivnosti definisanih godišnjim Akcionim planom. Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma kao koordinator navedenog strateškog dokumenta kontinuirano je pratilo realizaciju mjera i aktivnosti na unapređenju daljeg razvoja politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja, kako u formalnom tako i u neformalnom obrazovanju. U kreiranju ovog izvještaja učestvovali su predstavnici Radne grupe imenovani Odlukom Ministarstva ekonomije, br.30-50/2019-5 od 15. aprila 2019. godine, kako bi Izveštaj predstavljao realnu sliku realizacije Akcionog plana Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje za 2021. godinu.

1.1. Realizovane aktivnosti u 2021. godini

Aktivno angažovanje ključnih aktera u sferi preduzetničkog učenja, uključujući u velikoj mjeri članice Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje, doprinjelo je da većina aktivnosti definisanih Akcionim planom za 2021. godinu bude i realizovana, što je osiguralo i učvrstilo poziciju Crne Gore kao lidera i primjera dobre prakse u regionu, kada je u pitanju sprovođenje politike preduzetničkog učenja.

Od ukupno **73 aktivnosti** koliko je predviđeno da bude realizovano Akcionim planom za 2021. godinu, **61 aktivnost** je uspješno realizovana ili se realizuje u kontinuitetu, dok **12 prvobitno planiranih aktivnosti** nije realizovano, uglavnom zbog epidemiološke situacije izazvane koronavirusom COVID-19 (održavanje učeničkih sajmova, posjete učenika poslodavcima u cilju sticanja praktičnih znanja i vještina, održavanje nacionalnih takmičenja za učenike osnovnih i srednjih škola, organizovanje konferencija, i sl.), što predstavlja **84%** ispunjenosti ukupno planiranih aktivnosti predviđenih Akcionim planom za 2021. godinu.

1.2. Nerealizovane aktivnosti u 2021. godini

Negativna epidemiološka situacija izazvana korona virusom uticala je na tok sprovođenja dijela aktivnosti predviđenih Akcionim planom za 2021. godinu. U okviru formalnog obrazovnog sistema, pandemija je direktno uticala na proces realizacije vannastavnih aktivnosti, posebno na nivou osnovnog i srednjeg obrazovanja, odlažući na taj način organizaciju učeničkih sajmova, nacionalnih takmičenja, izvođenja vannastavnih aktivnosti i posjete poslodavcima u cilju sticanja znanja i vještina učenika. Kako se radi o kontinuiranim godišnjim aktivnostima koje se sprovode od strane vaspitno-obrazovnih institucija, novi rok za njihovu realizaciju je predviđen za 2022. godinu, kako bi obrazovni sistem mogao da ostvari puni efekat u dijelu razvoja kreativnosti i smisla za inicijativu kod djece, koja se upravo ogleda kroz organizaciju vannastavnih aktivnosti.

Takođe, aktivnost koja se odnosi na uvođenje predmeta Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje na učiteljskim i nastavničkim studijima u okviru Filozofskog fakulteta nije realizovana obzirom na objektivne uslove u organizovanju nastave uzrokovane pandemijom. U takvim uslovima, kao prelazno rješenje, ključne kompetencije za preduzetničko učenje studenti su usvajali kroz metodike različitih predmeta. Vezano za uvođenje istog predmeta na fakultetima neekonomske struke, napredak je ostvaren u dijelu donošenja Pravilnika koji prepoznaje Ključnu kompetenciju za cjeloživotno učenje. Izvođenje nastave je predviđeno od školske 2022/2023. godine.

U okviru neformalnog obrazovanja, prvobitno planirane konferencije i okrugli stolovi koji su imali za cilj predstavljanje primjera dobre prakse i razmjenu iskustava sa zemljama regiona u pogledu

razvoja preduzetničkih znanja i kompetencija uglavnom su realizovane u hibridnom formatu kako bi se ispoštovale epidemiološke mjere. Aktivnosti koje su imale za cilj promovisanje uspješnih preduzetničkih priča među srednjoškolcima i visokoškolcima kroz posjete preduzećima i/ili gostovanje preduzetnika u školama/na fakultetima nijesu realizovane zbog složene epidemiološke situacije, a novi rok za njihovu realizaciju je predviđen za 2022. godinu.

2. Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva i pratećih indikatora učinka

Operativni cilj 1.1. Poboljšati implementaciju preduzetničkog učenja u okviru obrazovnog sistema (predškolsko, osnovno, srednje obrazovanje)

U okviru **operativnog cilja 1.1: Poboljšati implementaciju preduzetničkog učenja u okviru obrazovnog sistema (predškolsko, osnovno, srednje obrazovanje)** realizovano je 17 aktivnosti koje uglavnom predstavljaju kontinuitet u razvoju preduzetništva kao ključne kompetencije u *predškolskom, osnovnom, srednjem opštem i stručnom obrazovanju kao i obuci nastavnog kadra za sprovođenje preduzetničkog učenja.*

Operativni cilj 1.2. Stvoriti osnov za sticanje preduzetničkih znanja i vještina na studijskim programima neekonomске struke

U okviru **operativnog cilja 1.2: Stvoriti osnov za sticanje preduzetničkih znanja i vještina na studijskim programima neekonomске struke** realizovano je 5 aktivnosti koje se uglavnom odnose na izgradnju kapaciteta visokoobrazovnih institucija kroz angažovanje u Erasmus + projektima u cilju razmjene između stedenata i profesora, kao i u dijelu organizacije preduzetničkih tribina i radionica u cilju predstavljanja značaja razvoja ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje.

Operativni cilj 2.1. Poboljšati razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina kroz organizovanje specijalizovanih obuka za MSP

U okviru **operativnog cilja 2.1: Poboljšati razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina kroz organizovanje specijalizovanih obuka za MSP** realizovano je 7 aktivnosti koje se najvećim dijelom odnose na razvoj preduzetničkih znanja i vještina kroz različite vidove obuka, treninga i mentorstva za različite ciljne grupe, kao i sprovođenja analize potreba za obukom.

Operativni cilj 2.2. Unaprijediti vještine i preduzetničke kompetencije za različite ciljne grupe (nezaposleni, mladi, žene, odrasli, itd.)

U okviru **operativnog cilja 2.2: Unaprijediti vještine i preduzetničke kompetencije za različite ciljne grupe (nezaposleni, mladi, žene, odrasli, itd.)** realizovano je 12 aktivnosti koje se uglavnom odnose na podizanje kapaciteta institucija za podršku razvoju malog i srednjeg biznisa, realizaciju edukativnih aktivnosti za nezaposlena lica, potencijalne preduzetnike, sa akcentom na specifične ciljne grupe, mlade i žene u biznisu.

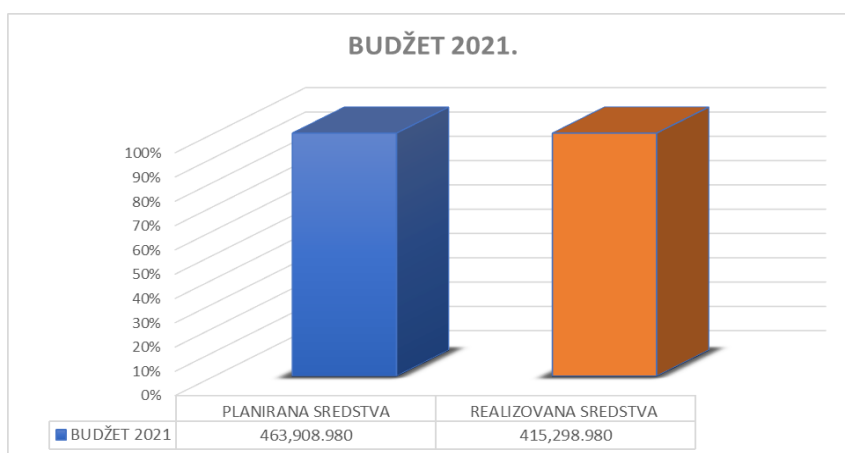
Operativni cilj 3.1. Obezbijediti institucionalizaciju i održivost Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje

U okviru **operativnog cilja 3.1: Obezbijediti institucionalizaciju i održivost Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje** realizovane su 4 aktivnosti koje se uglavnom odnose na ulogu Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje u procesu sprovođenju mjera i aktivnosti definisanih strateškim dokumentom u cilju pune implementacije politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja.

Operativni cilj 3.2. *Unaprijediti informisanost i promociju primjera dobre prakse preduzetničkog učenja*

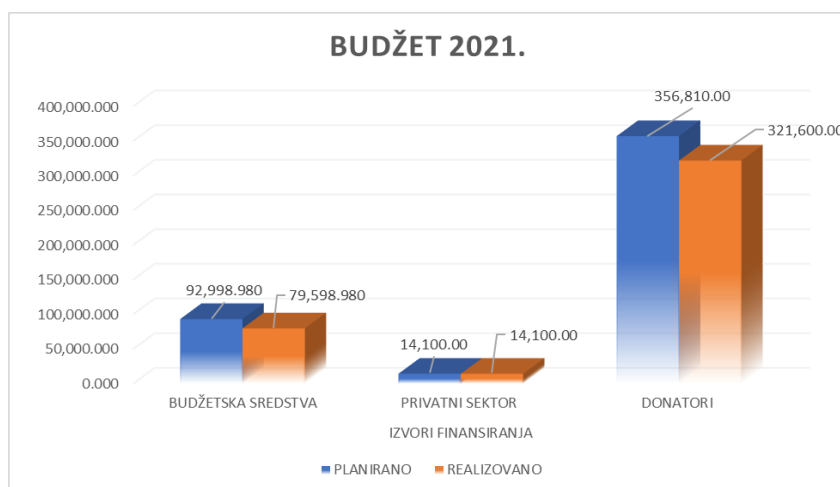
U okviru **operativnog cilja 3.2: Unaprijediti informisanost i promociju primjera dobre prakse preduzetničkog učenja** realizovano je 14 aktivnosti koje se odnose na promociju preduzetničkih vrijednosti kroz organizaciju okruglih stolova, konferencija, radionica, kao i medijskih nastupa, objave članaka i brošura u kojima se promoviše vrijednost preduzetničkog učenja.

U pogledu utroška finansijskih sredstava od ukupno planiranih **463,908.98€** za realizaciju aktivnosti definisanih Akcionim planom za 2021. godinu, realizovano je ukupno **415,298.98€**, što predstavlja odstupanje od **48,610.00€**, dok kojeg je došlo zbog dijela nerealizovanih prvobitno planiranih aktivnosti.

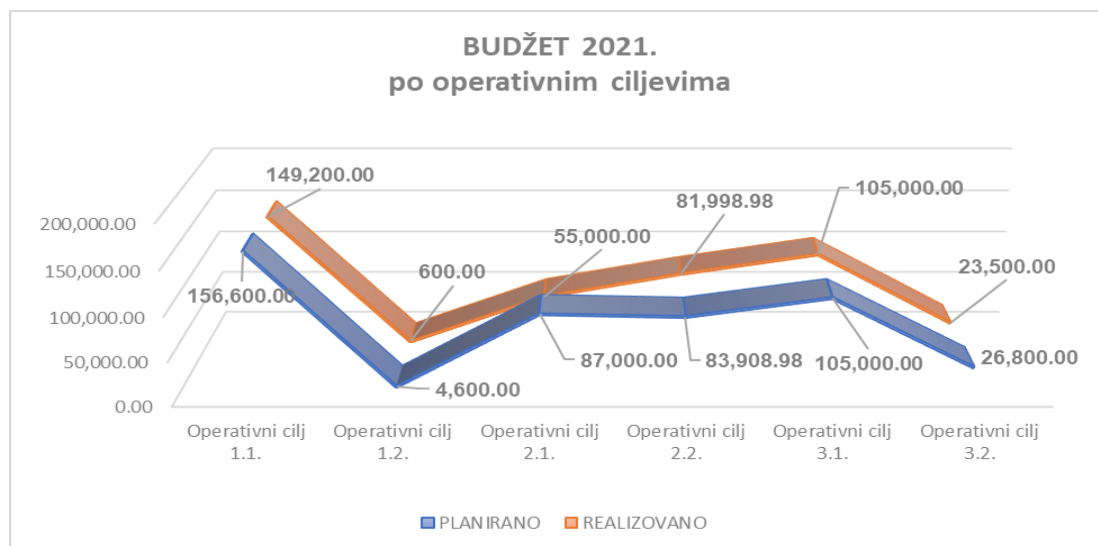
Grafik 1. Ukupno planirana i realizovana finansijska sredstva za 2021. godinu

Kada je riječ o izvorima finansiranja od ukupno planiranih **463,908.98€**, realizovano je **415,298.98€ budžetskih sredstava** ili **88,37% ukupno planiranih sredstava**, što ujedno predstavlja i najveći izvor finansiranja aktivnosti definisanih Akcionim planom. Privatni sektor je realizovao **14,100,00€** ili **3,04% ukupno planiranih sredstava**, a donatori **321,600.00€** ili **69,33% ukupno realizovanih sredstava**.

Grafik 2. Planirana i realizovana sredstva po izvorima finansiranja za 2021. godinu

Gledano po operativnim ciljevima najviše (22 aktivnosti) je realizovano u okviru Operativnog cilja 1.1: *Poboljšati implementaciju preduzetničkog učenja u okviru obrazovnog sistema (predškolsko, osnovno, srednje obrazovanje)* ukupne vrijednosti **149.200,00€** što čini **40%** ukupno realizovanog budžeta.

Grafik 3. Planirana i realizovana sredstva po operativnim ciljevima

3. Ostvarenost indikatora operativnih ciljava

Kada je riječ o ostvarenju indikatora učinka na kraju 2021. godine postignuto je sljedeće:
Ostvarenost operativnog cilja 1.1. - Poboljšati implementaciju preduzetničkog učenja u okviru obrazovnog sistema (predškolsko, osnovno, srednje obrazovanje)

Indikator učinka Broj učenika koji biraju predmet Preduzetništvo kao izborni u osnovnim i srednjim školama	Početna vrijednost 2019 1621 učenik u osnovnim školama, 234 učenika I razreda gimnazije i 132 učenika II razreda	Planirana ciljna vrijednost 2021 1650 učenika osnovnih škola, 250 učenika I razreda gimnazije i 140 učenika II razreda gimnazije.	Ostvarena vrijednost na kraju 2021.godine 1981 učenika u osnovnim školama, 190 učenika i razreda gimnazije i 44 učenika II razreda
Indikator učinka Procenat obučanih nastavnika za implementaciju preduzetničkog učenja kao međupredmetne teme u osnovnim školama i gimnazijama	Početna vrijednost 2019 Program obuke je prošlo je oko 12% nastavnika u gimnazijama i više od 50% zaposlenih u osnovnim školama.	Ciljna vrijednost 2021 Program obuke prošlo je više od 30% nastavnika u gimnazijama i 70% nastavnika u osnovnim školama.	Ostvarena vrijednost na kraju 2021.godine Program obuke je prošlo je oko 30% nastavnika u gimnazijama i više od 70% zaposlenih u osnovnim školama

Preduzetnička kompetencija je prepoznata kao dio nastavničkog obrazovanja, o čemu govori podatak o kontinuiranom rastu broja učenika osnovnih škola koji biraju predmet Preduzetništvo kao izborni u osnovnim školama. Na kraju 2021. godine ukupan broj učenika u osnovnim školama koji biraju predmet preduzetništvo je 1981 u odnosu na početnu vrijednost iz 2019. godine (1621 učenik), što predstavlja povećanje za 8%. Kada je riječ o Preduzetništvu kao

izbornom predmetu u srednjim školama, došlo je pada broja učenika koji biraju predmet kao izborni u odnosu na 2019. godinu za 132 učenika, odnosno 15%.

Rezultat ostvarenosti indikatora (procenat obučanih nastavnika za implementaciju preduzetničkog učenja u gimnazijama i osnovnim školama) ogleda se u kontinuiranim programima obuka kojim se nastavnici i direktori škola osposobljavaju da integrišu učenje za preduzetništvo u redovne nastavne aktivnosti, kako bi kroz predmetne sadržaje kod djece razvili smisao za inicijativu i preduzetnički način razmišljanja. U odnosu na početnu vrijednost iz 2019. godine (12%), došlo je do povećanja za više od 50% u 2021. godini kada je riječ o obuci nastavnika u gimnazijama, i povećanja za 20% (2021.godina) u odnosu na 2019. godinu, kada je riječ o obuci nastavnika u osnovnim školama.

Kroz implementaciju preduzetničkog učenja kao međupredmetne teme u osnovnim i srednjim školama potrebno je osigurati da svako dijete ovog uzrasta razvije svijest o preduzetničkoj kulturi, stavovima i vještinama koji će im biti od koristi u svakodnevnom životu. U tom smislu, potrebno je održati kontinuitet i po mogućnosti povećati **obuhvat djece** koja biraju Preduzetništvo kao izborni predmet u sedmom, osmom, devetom razredu i gimnazijama.

Uključivanjem poslodavaca u sistem obrazovanja kroz praktično obrazovanje, profesionalnu praksu i dualni sistem obrazovanja, postignuta je bolja interakcija i koristi za privredu i učesnike sistema obrazovanja, što govore i podaci o broju poslodavaca uključenim u dualni sistem obrazovanja (321 poslodavac, 28 škola i 784 učenika, učestvuje u dualnom obrazovanju na kraju 2021. godine) u odnosu na 2020. godinu (277 poslodavaca, 27 škola).

Ostvarenost operativnog cilja 1.2. Stvoriti osnov za sticanje preduzetničkih znanja i vještina na studijskim programima neekonomske struke

Indikator učinka	Početna vrijednost 2019	Planirana ciljna vrijednost 2021	Ostvarena vrijednost na kraju 2021.godine
Procenat neekonomskih fakulteta na kojima je inkorporirano Prduzetništvo u nastavne planove i programe	Uveden predmet Preduzetništvo i inovacije kao obavezan predmet u 40% neekonomskih fakulteta Univerziteta Donja Gorica. Modul Preduzetništvo inkorporiran u nastavne planove i programe u 5% neekonomskih fakulteta Univerziteta Crne Gore.	Uveden predmet Preduzetništvo i inovacije u 45% neekonomskih fakulteta Univerziteta Donja Gorica. Modul Preduzetništvo inkorporiran u nastavne planove i programe u 15% neekonomskih fakulteta Univerziteta Crne Gore	Uveden predmet Preduzetništvo i inovacije kao obavezan predmet u 70% neekonomskih fakulteta Univerziteta Donja Gorica.
Indikator učinka	Početna vrijednost 2019	Ciljna vrijednost 2021	Ostvarena vrijednost na kraju 2021.godine
Procenat učiteljskih studija i nastavničkih studija koji su Predmet ključne kompetencije inkorporirali u nastavne planove i programe	0	50% Predmet ključne kompetencije inkorporiran u nastavne planove i programe učiteljskih studija	0

Na Univerzitetu Donja Gorica kontinuirano se organizuje i unapređuje predmet Preduzetništvo i inovacije na neekonomskim programima, što govori i indikator ostvarenosti od čak 70% u odnosu na planiranih 45% za 2021. godinu, što predstavlja povećanje od 30% u odnosu na početnu vrijednost iz 2019. godine (40%).

Težište napora u narednom periodu trebalo bi da bude na uključivanju Predmeta ključne kompetencije u nastavne planove i programe učiteljskih studija, kao i na studijske programe neekonomskih usmjerenja drugih ustanova visokog obrazovanja. Prvobitno planirani indikator učinka od 50% za 2021.godinu nije ostvaren obzirom na objektivne uslove u organizovanju nastave uzrokovane pandemijom. U takvim uslovima, kao prelazno rješenje, ključne kompetencije za preduzetničko učenje studenti su usvajali kroz metodike različitih predmeta. Vezano za uvođenje istog predmeta na fakultetima neekonomske struke, napredak je ostvaren u dijelu donošenja Pravilnika koji prepoznaje Ključnu kompetenciju za cjeloživotno učenje. Izvođenje nastave je predviđeno od školske 2022/2023. godine.

Potrebno je dodano raditi na podsticaju i promovisanju primjera dobre prakse među školama, učenicima i nastavnicima, kroz umrežavanje i njihovu međusobnu saradnju, i promociju na nacionalnom i međunarodnom nivou kao i kroz povezivanje sa drugim institucijama i organizacijama, kako bi se podstakla puna uključenost svih ključnih partnera u promovisanu preduzetničkih vrijednosti. Kroz organizaciju preduzetničkih tribina i radionica doprinjeće se većoj vidljivosti primjera dobre prakse i prepoznatljivosti Crne Gore kao lidera u preduzetničkom učenju. U narednom periodu veća pažnja će biti usmjerena na razvoj digitalne pismenosti. Neophodan uslov za postizanje navedenog jeste kontinuiran rad na obuci nastavnika i inoviranju kurikuluma kroz razvoj digitalnih kompetencija i finansijske pismenosti koje su u direktnoj sprezi sa preduzetništvom.

Operativni cilj 2.1. Poboljšati razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina kroz organizovanje specijalizovanih obuka za MSP

Indikator učinka	Početna vrijednost 2019	Planirana ciljna vrijednost 2021	Postignuta ciljna vrijednost 2021
Procenat MSP od ukupnog broja koji su prošli neki vid specijalizovane obuke za MSP utvrđen na osnovu Analize potreba za obukom	Nema podataka	3%	3%
Indikator učinka Ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu dimenzije 8a: preduzetničke vještine (tematski blok monitoring i evaluacija)	Početna vrijednost 2019 2.60	Planirana ciljna vrijednost 2021 2.85	Postignuta ciljna vrijednost 2021 4.34

U Crnoj Gori je tokom 2021. godine sprovedeno pilot istraživanje na temu analize potreba za obukom na uzorku od 100 preduzeća. U pitanju je istraživanje čiji rezultati treba da posluže za kreiranje osnova za razvoj obuka namijenjenih malim i srednjim preduzećima u Crnoj Gori, sve sa ciljem unapređenja njihovih kapaciteta, znanja i vještina. Indikator učinka od 3% na kraju 2021. godine je ostvaren, što govori o tome da je Crna Gora na dobrom putu kreiranja obuka shodno potrebama sektora malih i srednjih preduzeća. Tokom 2021. godine najviše obuka i trening modula je sprovedeno od strane biznis asocijacija, donatorskih organizacija i nevladinog sektora usmjerenih prvenstveno na podizanje menadžerskih, stručnih, digitalnih kompetencija i finansijske pismenosti zaposlenih u malim i srednjim preduzećima.

U narednom periodu posebna pažnja će biti usmjerena ka uspostavljanju **sistemskog okvira analize potreba za obukom malih i srednjih preduzeća** i na tim osnovama kreiranja i implementacije potrebnog seta obuka kojim će se zadovoljiti njihove potrebe za specifičnim znanjima i vještinama.

Prateći indikator učinka vezan za ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu, dimenzija 8a: preduzetničke vještine, Crna Gora je znatno poboljšala svoju ocjenu (4.34 na kraju 2021. godine) čak i u odnosu na planiranu vrijednost na početku 2021. godine (2.85), što govori o tome da je nefinasijska podrška u dijelu razvoja preduzetničkih znanja i vještina malih i srednjih preduzeća prepoznata kroz programe podrške koje nude različite institucije i organizacije, uključujući i mentorsku podršku.

Operativni cilj 2.2. unaprijediti vještine i preduzetničke kompetencije za različite ciljne grupe (nezaposleni, mladi, žene, odrasli, itd.)

Indikator učinka	Početna vrijednost 2019	Planirana ciljna vrijednost 2021	Ostvarena vrijednost na kraju 2021.godine
Broj lica sa evidencije ZZZCG koji su prošli obuku za sticanje preduzetničkih znanja i vještina	32 lica sa evidencije ZZZCG	Oko 700 lica sa evidencije ZZZCG je prošlo obuku za sticanje preduzetničkih znanja i vještina	Oko 850 lica sa evidencije ZZZCG prošlo obuku za sticanje preduzetničkih znanja i vještina
Broj registrovanih novih biznisa nezaposlenih lica	25 novih biznisa nezaposlenih lica	400 novih biznisa nezaposlenih lica	500 novih biznisa nezaposlenih lica
Indikator učinka Ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu Pod-dimenzije 1.2 Žensko preduzetništvo (tematski blok:implementacija)	Početna vrijednost 2019 3.29	Planirana ciljna vrijednost 2021 3.50	Ostvarena vrijednost na kraju 2021.godine 3.80

Obuke za sticanje preduzetničkih znanja i vještina se kontinuirano sprovode od strane ZZZCG, za lica koja se nalaze na evidenciji Biroa rada, u okviru Programa grantova za samozapošljavanje, o čemu govori ostvarenost indikatora učinka za 2021. godinu. 850 lica sa evidencije ZZZCG prošlo je obuke za sticanje preduzetničkih znanja i vještina u odnosu na početnu vrijednost iz 2019. godine (32 lica). Takođe, broj registrovanih novih biznisa kroz dodjelu kredita za samozapošljavanje na kraju 2021. godine je iznosio 500, u odnosu na početnu vrijednost iz 2019. godine (25) što govori da je Program dodjele grantova za samozapošljavanje opravdao svoju svrhu sprovođenja i doprinio otvaranju novih radnih mjesta. Prateći indikator učinka vezan za ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu, pod - dimenzija 1.2. Žensko preduzetništvo, Crna Gora je znatno poboljšala svoju ocjenu (3.80 na kraju 2021. godine) čak i u odnosu na planiranu vrijednost na početku 2021. godine (3.50), a posebno u odnosu na početnu vrijednost iz 2019. godine (3.29), što govori o tome da svi ključni stejkolderi koji se bave politikom razvoja ženskog preduzetništva u Crnoj Gori daju puni doprinos u implementaciji mjera i aktivnosti predviđenih samim strateškim dokumentom, dok edukacija i podizanje preduzetničkih znanja i vještina ove ciljne grupe i te kako treba da dosprinese ekonomskom razvoju Crne Gore.

Operativni cilj 3.1. Obezbijediti institucionalizaciju i održivost Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje

Indikator učinka	Početna vrijednost 2019	Planirana ciljna vrijednost 2021	Ostvarena ciljna vrijednost na kraju 2021. godine
Ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu, pod-dimenzije 1.1, Preduzetničko učenje (tematski blok: Implementacija politike)	3.59	3.90	4.62

Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje je tokom 2021. godine ponovno uspostavljeno u okviru Savjeta za konkurentnost, i na taj način se doprinjelo regulisanju njegove institucionalizacije, kroz uspostavljanje njegove operativne strukture i funkcionisanja. Tokom 2021. godine ovo tijelo je dalo doprinos u realizaciji aktivnosti definisanih Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje, posebno u dijelu sprovođenja Akta o malom biznisu kroz procjenu indikatora u okviru dimenzija 1- preduzetničko učenje i 8a- vještine za MSP, čime je Crna Gora potvrdila lidersku poziciju kad je u pitanju politika sprovođenja preduzetničkog učenja. O tome govori i ocjena na kraju 2021. godine od čak 4.62 u odnosu na početnu vrijednost iz 2019. godine (3.59).

Operativni cilj 3.2. Unaprijediti informisanost i promociju primjera dobre prakse preduzetničkog učenja

Indikator učinka Ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu Poddimenzija 1.1: Preduzetničko učenje (tematski blok Implementacija politike)	Početna vrijednost 2019 3.59	Planirana ciljna vrijednost 2021 3.90	Ostvarena ciljna vrijednost na kraju 2021. godine 4.62
Indikator učinka Ostvarenost ciljeva Akta o malom biznisu, pod-dimenzije 1.1, Preduzetničko učenje (tematski blok: monitoring i evaluacija)	Početna vrijednost 2019 4.33	Ciljna vrijednost 2021 4.55	Ostvarena ciljna vrijednost na kraju 2021. godine 4.34
Indikator učinka Broj manifestacija podsticanja razvoja preduzetničkog učenja i razmjene primjera dobre prakse	Početna vrijednost 2019 20	Ciljna vrijednost 2021 Povećanje za 30%	Ostvarena ciljna vrijednost na kraju 2021. godine 15

Kroz organizaciju okruglih stolova, konferencija, predstavljanja preduzetničkih ideja od strane svih interesnih strana uključenih u procese obrazovanja i van njega, Crna Gora je u prethodnom periodu dosta uradila u pogledu podizanja svijesti o značaju razvoja preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina. Događaji su uglavnom organizovani u online ili hibridnom formatu, usled složene epidemiološke situacije, što je sa druge strane i rezultiralo sa neispunjenošću prvobitno postavljenog indikatora učinka (broj manifestacija) u pogledu povećanja od 30% .

U narednom periodu akcenat je potrebno staviti na monitoringu i evaluaciji politike preduzetničkog učenja kakao bi se na osnovu rezultatae sprovedene evaluacije kreirali programi podrške koji doprinose razvoju preduzetničkih znanja i vještina različitih ciljnih grupa. To pokazuje i ostvareni indikator učinka od 4,34 na kraju 2021. godine, koji je na istom nivou kao i početna vrijednost od 2019. godine.

Takođe, akcenat treba da bude i na promociji raspoloživih EU programa i načina korišćenja raspoloživih sredstava za aktivnosti preduzetničkog učenja kako bi se podstakli mladi ljudi da apliciraju za finansijska sredstva u okviru EU programa, jer je još uvijek nizak stepen iskorišćenosti raspoloživih programa.

**Izvještaj o realizaciji aktivnosti
na planu razvoja cjeloživotnog
preduzetničkog učenja u 2021.
godini**

Aktivnost	Indikator rezultata				Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Period realizacije		Status realizacije (pristup semafora)	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Planirana sredstva za realizaciju	Realizovana sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja	
	Indikator rezultata	Polazna vrijednost na kraju 2020. godine	Planirane vrijednosti na početku 2021. godine	Postignute vrijednosti na kraju 2021. godine		Početak	Završetak							
STRATEŠKI CILJ 1. UNAPRIJEDITI RAZVOJ PREDUZETNIČKE KOMPETENCIJE NA SVIM NIVOIMA FORMALNOG OBRAZOVANJA														
Operativni cilj 1.1. Poboljšati implementaciju preduzetničkog učenja u okviru obrazovnog sistema (predškolsko, osnovno, srednje obrazovanje)														
Mjera 1.1.1: Razvijati preduzetnički način razmišljanja kod najmlađih														
1.1.1.1.	Unaprijediti međupredmetnu temu Preduzetničko učenje u predškolskom vaspitanju i obrazovanju u skladu sa evropskim referentnim okvirom ENTREComp, Evropskim okvirom ključnih kompetencija i novim nacionalnim okvirom ključnih kompetencija za sve nivoe obrazovanja	Unaprijeđena međupredmetna tema usvojena od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Preduzetničko učenje u okviru područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju (od 3 do 6 godina) se implementira u skladu sa evropskim referentnim okvirom ENTREComp, Evropskim okvirom ključnih kompetencija	Preduzetničko učenje u okviru područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju (od 3 do 6 godina) je nastavljeno da se implementira u skladu sa evropskim referentnim okvirom ENTREComp, Evropskim okvirom ključnih kompetencija	Ključna kompetencija preduzetničko učenje je unaprijeđena u sklopu dokumenta Nacionalni okvir ključnih kompetencija	ZZŠ	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		1.000,00	1.000,00	IPA	Usvajanje Nacionalnog okvira ključnih kompetencija nakon formiranja Nacionalnog Savjeta za obrazovanje, kako bi se započelo sa njegovom implementacijom.
1.1.1.2.	Podsticati učešće djece na sajmovima preduzetništva kroz podršku realizaciji kreativnih projekata i podsticanjem timskog rada	Broj predškolskih ustanova koje organizuju novogodišnje i uskršnje sajmove	0	0	0	ZZŠ	IQ 2020	IV Q 2021	Nije realizovana aktivnost	Aktivnost nije realizovana zbog epidemiološke situacije koju je izazvala COVID-19 pandemija. Novi rok za realizaciju je 31.12.2022.				Potrebno je nastaviti sa realizacijom aktivnosti kao dio vannastavnih aktivnosti u cilju podsticanja kod djece da razvijaju takmičarski duh, smisao za inicijativu i kreativnost.
Mjera 1.1.2: Unaprijediti preduzetničko učenje u osnovnom i srednjem opštem obrazovanju – kroz nastavne i vannastavne aktivnosti i slobodne sadržaje														
1.1.2.1.	Unaprijediti međupredmetnu temu Preduzetničko učenje u osnovnom i srednjem opštem obrazovanju u skladu sa evropskim referentnim okvirom ENTREComp,	Unaprijeđena međupredmetna tema usvojena od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Ključna kompetencija preduzetničko učenje je unaprijeđena u sklopu dokumenta Nacionalni okvir ključnih kompetencija.	Ključna kompetencija preduzetničko učenje je dodatno unaprijeđena u sklopu dokumenta Nacionalni okvir ključnih kompetencija.	Ključna kompetencija preduzetničko učenje je unaprijeđena u sklopu dokumenta Nacionalni okvir ključnih kompetencija.	ZZŠ	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		uračunato u aktivnost 1.1.1.1	uračunato u aktivnost 1.1.1.1	IPA	Usvajanje Nacionalnog okvira ključnih kompetencija nakon formiranja Nacionalnog Savjeta za obrazovanje, kako bi se započelo sa njegovom implementacijom.

	Evropskim okvirom ključnih kompetencija i novim nacionalnim okvirom ključnih kompetencija za sve nivoe obrazovanja												
1.1.2.2.	Podsticati učešće učenika na sajmovima preduzetništva kroz podršku njihovoj kreativnosti i podsticanjem timskog rada	Broj osnovnih škola i gimnazija koje organizuju sajmove	0	0	0	ZZŠ	IQ 2020	IVQ 2021	Nije realizovana aktivnost	Aktivnost nije realizovana zbog epidemiološke situacije koju je izazvala COVID pandemija. Novi rok za realizaciju je 31.12.2022.			Potrebno je nastaviti sa organizacijom sajмова i sličnih događaja, kao dio vannastavnih aktivnosti, i u cilju podsticanja takmičarskog duha kod učenika, smišla za inicijativu i razvoja kreativnosti.

Mjera 1.1.3: Učvrstiti poziciju srednjih stručnih škola kao lidera u obrazovanju za preduzetništvo

1.1.3.1.	Razvijati preduzetnička znanja i vještine učenika kroz slobodne aktivnosti - na osnovu primjera uspješnih preduzetničkih praksi i projekata	Broj organizovanih predavanja, okruglih stolova i posjeta učenika poslodavcima u cilju sticanja novih znanja i vještina iz oblasti preduzetništva	0	Organizovano do 5 predavanja/ okruglih stolova i posjeta učenika poslodavcima iz različitih oblasti preduzetništva u 90% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori	Organizovano 5 online predavanja/ okruglih stolova u 90% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori	MP/CSO	IQ 2020	IV Q 2021	Realizovana aktivnost				U narednom periodu će se organizovati Nacionalno takmičenje iz oblasti ekonomije, biznisa i finansija, kao i učešće na jednom međunarodnom takmičenju iz oblasti ekonomije, biznisa i finansija.
1.1.3.2.	Izraditi plan razvijanja preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru stručnih modula obrazovnih programa i realizovati aktivnosti za njihovo dostizanje	Urađen plan razvijanja preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru godišnjeg plana rada nastavnika i realizovane aktivnosti prema planu	Definisani okvir za Preduzetništvo kao ključnu kompetenciju u skladu sa Evropskim okvirom ključnih kompetencija	Sprovedene aktivnosti iz plana za razvijanje preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru godišnjeg plana u 50% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori u kojima se realizuju modularizovani obrazovni program	Sprovedene aktivnosti iz plana za razvijanje preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru godišnjeg plana u 60% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori u kojima se realizuju modularizovani obrazovni program	MP/CSO	IQ 2020	IV Q 2021	Kontinuirana aktivnost				

1.1.3.3.	Organizovati takmičenja za učenike iz oblasti preduzetništva	Broj organizovanih takmičenja iz oblasti preduzetništva	0	0	0	MP/CSO	IQ 2020	IV Q 2021	Nije realizovana aktivnost	Aktivnost nije realizovana zbog epidemiološke situacije koju je izazvala COVID pandemija. Novi rok za realizaciju je 31.12.2022.	2.000,00	0	Budzet	Potrebno je nastaviti sa organizacijom takmičenja učenika srednjih stručnih škola, kao dio vannastavnih aktivnosti, u cilju podsticanja takmičarskog duha kod učenika, smisla za inicijativu i razvoja kreativnosti.
----------	--	---	---	---	---	--------	---------	-----------	----------------------------	--	----------	---	--------	--

Mjera 1.1.4: Stvoriti uslove za razvoj digitalne kompetencije i unapređenje finansijske pismenosti kao integrativnog segmenta preduzetničke kompetencije

1.1.4.1.	Unaprijediti postojeći predmetni program Informatika sa tehnikom za učenike od 5. do 8. razreda osnovne škole u sklopu projekta Škole za 21. vijek	Novi program usvojen od strane Nacionalnog savjeta do kraja 2020	Program usvojen od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Program se implementira od školske 2021/2022. godine	Program se implementira od školske 2021/2022. godine	MP/ZZŠ/B ritanski savjet	IQ 2020	ICQ 2021	Realizovana aktivnost					Oснаživanje nastavnika za implementaciju programa
1.1.4.2.	Izraditi program Međupredmetna tema Digitalna pismenost za sve nivoe obrazovanja od predškolskog do univerzitetskog u sklopu projekta Škole za 21. vijek	Program odobren od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Program usvojen od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Program se implementira od strane školske 2020/2021. godine	Program se implementira od školske 2021/2022. godine	MP/ZZŠ/B ritanski savjet	IQ 2020	ICQ 2021	Realizovana aktivnost					Nastavi podsticati nastavnike za korištenje Okvira za implementaciju digitalnih kompetencija
1.1.4.3.	Izraditi Vodič za nastavnike za implementaciju kompetencije Digitalna pismenost u sklopu projekta Škole za 21. vijek	Vodič urađen i distribuiran školama	Izrađen vodič za nastavnike za implementaciju kompetencije Digitalna pismenost	Vodič za nastavnike se implementira od školske 2020/2021	Vodič za nastavnike za implementaciju kompetencije digitalna pismenost se implementira od školske 2020/21	MP/ZZŠ/B ritanski savjet	IQ 2020	ICQ 2021	Realizovana aktivnost					Podsticati nastavnike za korištenje priručnika /vodiča

Mjera 1.1.5: Kontinuirano sprovoditi obuke nastavnika u cilju pune implementacije preduzetničkog učenja u predškolskom obrazovanju, osnovnim i srednjim školama

1.1.5.1.	Uvrstiti programe obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika u kataloge programa stručnog osposobljavanja nastavnika	Usvojeni programi obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika u sklopu kataloga stručnog osposobljavanja nastavnika	Objavljeni inovirani programi obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika	Obuke se sprovode po novim inoviranim programima obuka za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika	Obuke se sprovode po novim inoviranim programima obuka za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika	ZZŠ/ CSO	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost						
1.1.5.2.	Organizovati obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika	Broj organizovanih seminara i obuka za nastavnike	Obukom za ključne kompetencije obuhvaćeno više od 700 nastavnika osnovnih škola i više od 100 nastavnika srednjih stručnih škola	Obukom za ključne kompetencije obuhvaćeno više od 800 nastavnika osnovnih škola i više od 300 nastavnika srednjih stručnih škola	Zaključno sa 2021. godinom obučeno ukupno 1876 nastavnika (900 nastavnika osnovnih škola i 976 nastavnika srednjih stručnih škola)	CSO/ZZŠ	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		3.000,00	3.000,00	IPA	Nastaviti sa obukom nastavnika u 2022.	
1.1.5.3.	Izraditi program za obuku nastavnika za dostizanje ključnih kompetencija	Razvijen i usvojen program obuke za nastavnike za dostizanje ključnih kompetencija	Razvijen program obuke za nastavnike za dostizanje ključnih kompetencija	Objavljen program obuke za nastavnike za dostizanje ključnih kompetencija	Objavljen i implementira se program obuke za nastavnike za dostizanje ključnih kompetencija	MP/ ZZŠ CSO	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost						
1.1.5.4.	Obučiti nastavnike srednjih stručnih škola za dostizanje ključnih kompetencija	Broj organizovanih obuka za nastavnike srednjih stručnih škola	Organizovana obuka za 100 nastavnika stručnih predmeta Organizovana obuka za 350 nastavnika na temu ključne kompetencije osnovnih škola, gimnazija i opšteobrazovnih predmeta u srednjim stručnim školama	Organizovana obuka za 100 nastavnika stručnih predmeta Organizovana obuka za 400 nastavnika za dostizanje ključnih kompetencija u srednjim stručnim školama.	Organizovana obuka za 100 nastavnika stručnih predmeta Organizovana obuka za 400 nastavnika za dostizanje ključnih kompetencija u srednjim stručnim školama.	MP/ ZZŠ CSO	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		80.000,00	80.000,00	IPA	Nastaviti sa obukom nastavnika 2022.	
1.1.5.5.	Obučiti nastavnike u sklopu projekta Škole za 21. vijek	Broj obučeni nastavnika osnovnih škola	Obučeno 500 nastavnika osnovnih škola	Obučeno 100 nastavnika osnovnih škola.	Obučeno 130 nastavnika osnovnih škola.	MP/ ZZŠ Britanski savjet	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		19.600,00	19.600,00	Donatori		

1.1.5.6.	Organizovati Konferenciju o preduzetničkoj kompetenciji za nastavnike srednjih škola u Crnoj Gori	Broj učesnika na Konferenciji	Organizovana 1 konferencija, preko 100 nastavnika i direktora srednjih škola iz 55 obrazovnih institucija	Organizovana 1 regionalna konferencija, Prisustvovalo oko 100 nastavnika i direktora srednjih škola iz 45 obrazovnih institucija iz zemalja regiona.	Organizovana 1 konferencija, preko 100 nastavnika i direktora srednjih škola iz 50 obrazovnih institucija. Konferencija je organizovana u okviru okvira projekta "BYLEAP - Balkans Youth: Linking Education, Abilities and Partnership Potential in Regional Employment Practice"	UDG/MP/MN CSO	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		6.000,00	6.000,00	Donatori/privatni sektor	Potrebno je i u narednom periodu nastaviti sa organizacijom sličnih događaja, koji imaju za cilj povezivanje nadležnih institucija, univerziteta, studentskih i srednjoškolskih organizacija, te samih nastavnika iz Crne Gore i regiona, kako bi se kroz konstruktivan dijalog pronašli modeli za poboljšanje situacije u obrazovnom sistemu, sa akcentom na preduzetništvo, inovacije, naučno-istraživački rad kao i primjenu digitalnih tehnologija u edukaciji mladih.
----------	---	-------------------------------	---	--	---	------------------	---------	----------	-----------------------	--	----------	----------	--------------------------	--

Mjera 1.1.6: Kreirati strateške uslove za osnivanje novih i unapređenje rada postojećih preduzetničkih klubova i preduzetničkih centara

1.1.6.1.	Osnovati nove preduzetničke klubove u osnovnim i srednjim školama	Broj novoosnovanih preduzetničkih klubova u osnovnim i srednjim školama	Zbog pandemije virusa COVID 19 i uvedenih mjera učenici su veći dio nastave pohađali online, tako da zbog toga nisu bili stvoreni odgovarajući uslovi za realizaciju aktivnosti.	0	0	MP/ ZZŠ/ CSO	IQ 2020	IVQ 2021	Nije realizovana aktivnost	Zbog epidemiološke situacije izazvane Covid 19, škole su uglavnom bile na online sistemu učenja zbog čega nije bilo moguće organizovati ovaj vid nastavne aktivnosti. Novi rok za realizaciju 31.12.2022.g.				Nastaviti sa osnivanjem novih preduzetničkih klubova i centara u srednjim stručnim školama kako bi dječa kroz praktičan rad sticala potreba znanja i vještine i učila se kreativnosti i smislu za inicijativu.
----------	---	---	--	---	---	--------------	---------	----------	----------------------------	---	--	--	--	--

1.1.6.3.	Izmijeniti i dopuniti Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta nastavnika koji rade kao koordinatori u preduzetničkim centrima	Pokrenuta inicijativa za izmjenu i dopunu Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta nastavnika koji rade kao koordinatori u preduzetničkim centrima	Postojeći Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta u srednjim stručnim školama	0	0	MP/ CSO	IQ 2020	IVQ 2021	Nije realizovana aktivnost	Pitanje je u nadležnosti Ministarstva prosvjete. Postojećim Pravilnikom o sistematizaciji nije predviđeno mjesto koordinatora u preduzetničkim centrima. Pitanje zahtjeva širi dogovor ključnih aktera i ne može se precizirati novi rok za realizaciju.				Inicirati pokretanje pitanja ponovnog uspostavljanja preduzetničkih centara koji su bili prepoznati kao primjeri dobre prakse, i predstavljali sponu između škole i poslodavaca. Usluge preduzetničkih centara bi obuhvatale: pružanje poslovnih savjetodavnih usluga, organizaciju programa edukacije, umrežavanje i promociju
----------	---	--	---	---	---	---------	---------	----------	----------------------------	--	--	--	--	---

Mjera: 1.1.1.7: Stvarati uslove za uključivanje većeg broja učenika i nastavnika koji praktičnu nastavu realizuju kod poslodavaca i uključivanje većeg broja poslodavaca u proces

1.1.7.1.	Izraditi nove obrazovne programe koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik obrazovanja	Broj novih obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik	Urađeno 5 obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik, dva programa nivoa II i tri programa nivoa III. Od 2016. godine urađeno je 26 modularizovana obrazovna programa (tri programa na nivou II i 23 programa na nivou III), koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik	Urađeno 5 novih obrazovnih programa, nivoa III, koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik.	Urađemo 5 novih obrazovnih programa, nivoa III, koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik.	CSO UPCG PKCG	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		20.000,00	14.000,00	Budžet	
1.1.7.2.	Izraditi nove obrazovne programe koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine	Broj novih obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine	Od 2016.g. urađeno je 65 modularizovanih obrazovnih programa (tri programa su prilagođena za djecu sa posebnim potrebama), koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine	Urađeno 7 obrazovnih programa nivoa IV1, koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine	Urađeno 7 obrazovnih programa nivoa IV1, koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine	CSO UPCG PKCG	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		25.000,00	26.600,00	Budžet	

1.1.7.3.	Promovisati značaj uključivanja poslodavaca u proces razvoja kvalifikacija i proces realizacije praktične nastave kroz aktivnosti Centra za stručno obrazovanje i posredstvom udruženja poslodavaca i komore	Broj novih poslodavaca kod kojih učenici obavljaju praktično obrazovanje	Uspostavljena saradnja sa 20 novih poslodavaca	Uspostavljena saradnja sa više od 20 novih poslodavca	Uspostavljena saradnja sa 44 nova poslodavca	MP UPCG PKCG	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost					
1.1.7.4.	Informisati poslodavce o mogućnostima za uključivanje u dualni sistem obrazovanja kroz promotivnu kampanju Ministarstva i Centra za stručno obrazovanje i redovnu komunikaciju uprave i osoblja škola i poslodavaca	Broj poslodavaca, škola i učenika u dualnom sistemu obrazovanja, kao i povećan broj privrednika sa uspješnom biznis praksom u praktičnoj nastavi	277 poslodavaca, 27 škola i 834 učenika učestvuje u dualnom obrazovanju, 18 obrazovnih programa	300 poslodavaca, više do 20 škola i 700 učenika, učestvuje u dualnom obrazovanju	321 poslodavac, 28 škola i 784 učenika, učestvuje u dualnom obrazovanju	MP/ CSO, PKCG	IQ 2020	IVQ 2021	Kontinuirana aktivnost					Aktivnost će se nastaviti i u narednom periodu u cilju stimulisanja značaja razvoja dualnog sistema obrazovanja i usklađivanja upisne politike sa potrebama tržišta rada.

Operativni cilj 1.2 Stvoriti osnov za sticanje preduzetničkih znanja i vještina na studijskim programima neekonomske struke

Mjera 1.2.1.1: Stvoriti preduslove za uvođenje preduzetničkog učenja na fakultetima za obrazovanje nastavnika

1.2.1.2	Uvesti predmet Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje na fakultete neekonomske struke i realizovati nastavu iz istog	Broj tzv. nastavnika fakulteta koji su uveli predmet . Broj studenata koji slušaju i polažu predmet.	0	0	0	UCG/ Filozofski fakultet	IIQ 2020	IVQ 2021	Nije realizovana aktivnost	Aktivnost nije realizovana obzirom na objektivne uslove u organizovanju nastave uzrokovane pandemijom. U takvim uslovima, kao prelazno rješenje, ključne kompetencije za preduzetničko učenje studenti su usvajali kroz metodike različitih predmeta. . Novi rok za realizaciju 31.12.2023.				Stvoriti mogućnosti za postizanje ishoda učenja Razvoj ključne kompetencije za cjeloživotno učenje kod budućih učenika putem uvođenja novog predmeta Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje .
---------	---	--	---	---	---	--------------------------------	----------	----------	----------------------------	---	--	--	--	--

Mjera 1.2.2: Obezbijediti i unapređivati okvirne uslove za uvođenje preduzetničkog učenja na ostalim fakultetima neekonomske struke (tehničke nauke, informacione tehnologije itd.)

1.2.2.1	Uvesti predmet Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje na fakultete neekonomске struke i realizovati nastavu iz istog	Broj studijskih programa koji su uveli kurs. Broj studenata koji slušaju i polažu predmet	0	0	0	UCG	IQ 2020	IVQ 2021	Nije realizovana aktivnost	Stvoreni su uslovi za uvođenje predmeta ključne kompetencije za cjeloživotno učenje na fakultetima neekonomске struke u vidu donošenja Pravilnika koji koji prepoznaje ovu ključnu kompetenciju. Novi rok za realizaciju nastave iz predmeta Ključne kompetencije je 31.12.2022.				
1.2.2.2.	Organizovati obavezni i izborni predmet Preduzetništvo i inovacije na većini fakultetskih jedinica Univerziteta Donja Gorica	Broj studenata koji slušaju i polažu predmet	Oko 300 studenata učestvovalo u aktivnostima u okviru predmeta Preduzetništvo i inovacije. Oko 20 preduzetnika gostovalo na predavanju.	Više od 150 studenata učestvovalo u aktivnostima u okviru predmeta Preduzetništvo i inovacije. Oko 10 preduzetnika gostovalo na predavanju.	Oko 200 studenata učestvovalo u aktivnostima u okviru predmeta Preduzetništvo i inovacije. Oko 10 preduzetnika gostovalo na predavanju.	UDG	IQ 2020	IIQ 2021	Kontinuirana aktivnost					
1.2.2.3.	Realizovati Case Study Show – takmičenje u rješavanju konkretnih poslovnih problema	Broj studenata svih univerziteta koji učestvuju u projektu	Organizovan Case Study Show. Učešće preko 70 studenata svih univerziteta iz Crne Gore	0	0	UDG	IIQ 2020	IIIQ 2021	Nije realizovana aktivnost	Zbog epidemiološke situacije izazvane pandemijom COVID 19, takmičenje nije realizovano. Novi rok za realizaciju 31.12.2022.	4.000,00	0	Donatori/privatni sektor	

Mjera 1.2.3 : U većoj mjeri iskoristiti Erasmus + programe za unapređenje kurikuluma i uvođenje preduzetništva kao predmeta na neekonomskim jedinicama univerziteta

1.2.3.1.	Revidirati postojeće kurikulume, uvesti nove predmete koji sadrže preduzetničko učenje kao dio aktivnosti u sklopu Erasmus + projekata izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju	Broj projekata u oblasti izgradnje kapaciteta za modernizaciju kurikuluma na neekonomskim jedinicama gdje su ustanove visokog obrazovanja dio konzorcijuma	Visokoobrazovne institucije implementiraju projekte: KNOWHUB, GEOBIZ, BLUEWBC, ENEMLOS.	Kontinuirano sprovođenje trogodišnjih projekata od strane visokoobrazovnih institucija koje implementiraju projekte: KNOWHUB, GEOBIZ, BLUEWBC, ENEMLOS.	Visokoobrazovne institucije implementiraju projekte: KNOWHUB, GEOBIZ, BLUEWBC, ENEMLOS.	MP, univerziteti, Kancelarija za Erasmus+	IQ 2020	U toku	Kontinuirana aktivnost	Implementacija projekata od strane visokoobrazovnih institucija je u toku. Radi se o trogodišnjem trajanju projekata.					
1.2.3.2.	Erasmus + izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju, kao i u programu Erasmus + međunarodna kreditna mobilnost (razmjena studenata i profesora)	Broj Erasmus + projekata u kojima učestvuje UDG	Učešće u implementaciji jednog Erasmus + projekta izgradnje kapaciteta u oblasti visokog obrazovanja; Potpisanih 3 sporazuma o saradnji Erasmus + Međunarodna kreditna mobilnost uz razmjenu profesora i saradnika	UDG učestvuje u najmanje 2 Erasmus + projekta izgradnje kapaciteta u oblasti visokog obrazovanja Potpisano minimum 5 sporazuma o saradnji Erasmus + Međunarodna kreditna mobilnost uz razmjenu profesora i saradnika u oblasti preduzetništva.	UDG učestvuje u 2 Erasmus + projekta izgradnje kapaciteta u oblasti visokog obrazovanja od kojih je jedan koordinatorski Digital Entrepreneurial Nest and Industry 4.0 in Montenegro. Potpisana 5 sporazuma o saradnji Erasmus + Međunarodna kreditna mobilnost uz razmjenu profesora i saradnika u oblasti preduzetništva.	UDG	IQ 2020	IVQ 2021	Kontinuirana aktivnost						
Mjera 1.2.4: Unapređivati metodiku nastave za razvoj međupredmetnih (kroskurikularnih) kompetencija (nastava orijentisana ka ishodima učenja)															
1.2.4.3	Pripremiti i odražati radionice sa studentima	Broj održanih radionica	0	Održana jedna radionica na temu značaj razvoja ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje	Održana jedna radionica na temu značaj razvoja ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje	UCG – Filozofski fakultet	IQ 2021	IV Q 2021	Realizovana aktivnost						
Mjera 1.2.5: Unapređivati praktičnu komponentu učenja kroz uključivanje većeg broja poslodavaca kod kojih će se stečena teoretska znanja studenata unapređivati kroz praktičan rad															
1.2.5.2.	Organizovati Preduzetničku tribinu na kojoj učestvuju poznati preduzetnici	Broj uspješnih preduzetnika koji učestvuju na tribini	Održano 5 konferencija (uticaj krize na bankarski sektor u Cg, uticaj krize na ekonomski i socijalni razvoj djece i studenata, uticaj krize na poslovni ambijent, značaj obrazovanja, nauke i biznisa, značaj ulaganja u rani razvoj) na kome je učešće u ulozi panelista uzelo	Organizovano gostovanje za više od 15 uspješnih preduzetnika u okviru preduzetničkih tribina	Organizovano gostovanje više od 20 preduzetnika na teme uključivanje privrede u kreiranju ICT kadrova u crnoj Gori i u okviru Berze preduzetničkih ideja	UCG- Ekonomski i fakultet/ UDG	IIQ 2020	IV Q 2021	Realizovana aktivnost		600,00	600,00	privatni sektor		

			više od 25 predavača.											
--	--	--	-----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

STRATEŠKI CILJ 2: UNAPRIJEDITI REALIZACIJU PREDUZETNIČKOG UČENJA U OKVIRU NEFORMALNOG OBRAZOVANJA

Operativni cilj 2.1. Poboljšati razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina kroz organizovanje specijalizovanih obuka za MSP

Mjera 2.1.2: Uspostaviti koordinisani sistema praćenja potreba za obukom (TNA) sektora MSP u okviru unaprijed definisanih ciljnih grupa kroz saradnju javnog i privatnog sektor

2.1.2.1	Sprovesti Anketu potreba MSP za obukom	Anketa potreba MSP sektora za obukom	Sprovedeno pilot istraživanje na uzorku od 100 kompanija	Obrađeni i predstavljeni rezultati istraživanja sa preporukama za kreiranje trening modula shodno rezultatima sprovedene Analize	Obrađeni i predstavljeni rezultati istraživanja sa preporukama za kreiranje trening modula shodno rezultatima sprovedene Analize	MER, privatni sektor, NVO, ZZCG	IQ 2020	IIQ 2021	Realizovana aktivnost		10.000,00	4.000,00	IPA	Potrebno je sprovesti sistemske Analize potreba za obukom na punom uzorku, koristeći već razvijenu metodologiju koja je definisana prilikom sprovođenja pilot istraživanja na uzorku od 100 kompanija. Rezultati treba da posluže za kreiranje trening modula prema iskazanim potrebama anketiranih predstavnika malog i srednjeg biznisa.
2.1.2.2	Kreirati program obuke MSP na osnovu rezultata Ankete	Program obuke MSP na osnovu rezultata Ankete	0	0	0	MER, privatni sektor, NVO, ZZCG	IQ 2021	IIQ 2021	Nije realizovana aktivnost	Program obuke će biti kreiran nakon sprovedene Analize potreba za obukom na punom uzorku. Novi rok za realizaciju 31.12.2023.	3.000,00	0	IPA	
2.1.2.3	Kreirati standardizovani set obuka za MSP i obučiti trenere	Standardizovani set obuka Trening trenera	0	Kreiran Program obuka za početnike u biznisu na teme relevantne za otpočinjanje biznisa	Sprovedene obuke u okviru Programa za početnike u biznisu na teme relevantne za otpočinjanje biznisa	MER	IIIQ 2021	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		15.000,00	3.500,00	IPA	

Mjera 2.1.3 : Razviti i implementirati programe obrazovanja za razvoj preduzetničke kompetencije (set treninga i usluga mentorstva) shodno utvrđenim potrebama i nivoima poslovnog razvoja MSP (rani rast, rast, investiciona spremnost, internacionalizacija, itd.)

2.1.3.1	Implementirati standardizovani set obuka za MSP	Broj organizovanih treninga, broj polaznika.	0	Organizovana 3 treninga za početnike u okviru Programa za razvoj preduzetništva na teme relevantne za početnike u biznisu: izrada biznis plana, marketing i elementi marketing	Održana 3 treninga za početnike u biznisu na teme: izrada biznis plana, marketing i elementi marketing miksa, značaj mentorinaga za početnike u biznisu 8 polaznika pohađalo	MER	IIIQ 2021	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		9.000,00	1.500,00	IPA	
---------	---	--	---	--	--	-----	-----------	----------	-----------------------	--	----------	----------	-----	--

				miksa, značaj mentoringa za početnike u biznisu . Oko 10 polaznika pohađalo obuke	obuke										
2.1.3.2	Organizovati obuke/radionice na temu finansijske pismenosti (teme: upravljanje zalihama, unapređenje finansijskog menadžmenta, nasljedjivanje u kompaniji, itd.)	Broj obuka, broj preduzeća/učesnika koji su prošli obuku.	Organizovano 5 radionica na temu značajne za razvoj finansijske pismenosti	Organizovano više od 5 obuka za zene u biznisu i hotelijere u dijelu unapređenja finansijskog menadžmenta. Oko 25 učesnika , predstavnika MSP sektora pohađalo obuke	Organizovano 7 obuka za zene u biznisu i hotelijere. 25 učesnika , predstavnika MSP sektora pohađalo obuke	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		20.000,00	20.000,00	IPA/donatori		
2.1.3.3	Kreirati i realizovati obuku namijenjenu mladim preduzetnicima/cama po rezultatima godišnje ili polugodišnje ankete potreba za obukom koja je namijenjena članovima/cama	Broj održanih obuka i broj polaznika	Održano 25 obuka, zastupljene sve regije u državi (sjeverna, centralna, južna) preko 250 polaznika/ca.	Realizovano do 10 online obuka, više od 100 učesnika pohađalo obuke.	Realizovano do 10 online obuka, 150 od učesnika pohađalo obuke.	UMPCG	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		15.000,00	15.000,00	Donatori		
2.1.3.4	Edukovati i informisati MSP iz oblasti relevantnih za njihovo poslovanje/na teme koje se biraju na osnovu internih analiza potreba za obukom kao i šireg istraživanja tržišta	Broj seminara/okruglih stolova/sastanaka aka održanih na godišnjem nivou, broj učesnika.	Usljed izbijanja korona krize UPCCG je organizovala 2 događaja (savjetovanje na temu Novi zakon o radu i predavanje Nauka, ekonomija, klima) koja su se održala uživo, ostale aktivnosti sprovedene su online ili putem mejla. PKCG - Preko 50 organizovanih edukativnih aktivnosti i 6000 učesnika.	UPCCG je organizovala 2 obuke za više od 15 polaznika PKCG je organizovala više od 60 edukativnih aktivnosti sa 3000 učesnika	UPCCG je organizovala 2 obuke za 21 polaznika PKCG je organizovala 80 edukativnih aktivnosti sa 4858 učesnika	UPCCG /PKCG	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		1.000,00 10.000,00	1.000,00 10.000,00	Privatni sektor Donatori		
2.1.3.5	Realizovati treninge za izradu poslovnog plana	Broj organizovanih treninga	Održano je 5 obuka na sledeće teme: Izrada biznis plana, Pravna i poreska pitanja, Finansijski menadžment, Elektronsko Poslovanje I Izrada I montaza video materijala	0	0	BSC Bar	IQ 2020	IVQ 2021	Nije realizovana aktivnost	Treninzi nisu održani zbog epidemiološke situacije izazvane uticajima pandemije COVID 19. Novi tok za realizaciju 31.12.2022.	1.000,00	0	IPA		

2.1.3.6	Realizovati program mentorstva - obuke za mentore po JICA metodologiji	Broj novih mentora	25 aktivnih mentora	0	Nema novih obučeni mentora	MEK/biznis centri/jedinice lokalne samouprave	IQ 2020	IVQ 2021	Kontinuirana aktivnost	Tokom 2021., godine u okviru tehničke saradnje između Vlade Japana i Vlade Crne Gore odobreno sprovođenje III faze projekta „Jačanje i širenje mentoring sistema za mala i srednja preduzeća u zemljama Zapadnom Balkana (Crna Gora, Srbija, Bosna i Hercegovina i Sjeverna Makedonija)“ - faza 3. Obuke novih mentora su predviđene za IQ 2022	3.000,00	0	Budžet/donatori	
---------	--	--------------------	---------------------	---	----------------------------	---	---------	----------	------------------------	--	----------	---	-----------------	--

Operativni cilj 2.2. Unaprijediti vještine i preduzetničke kompetencije za različite ciljne grupe (nezaposleni, mladi, žene, odrasli, itd.

Mjera 2.2.1: Organizovati specijalizovane obuke za razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i veština za različite ciljne grupe

2.2.1.1.	Organizovati Školu preduzetništva i inovacija za mlade	Broj srednjoškolaca koji pohađaju Školu preduzetništva	Učešće preko 400 srednjoškolaca.	Školu pohađalo više od 250 srednjoškolaca	Školu pohađalo više od 300 usrednjoškolaca	UDG	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		5.000,00	5.000,00	Donatori/privatni sektor	
2.2.1.2.	Organizovati Poslovni Izazov Zapadnog Balkana	Broj mladih preduzetnika, učenika srednjih iz Crne Gore škola iz BIH, Hrvatske, Srbije i Crne Gore koji učestvuju u Poslovnom izazovu Zapadnog Balkana	Učešće preko 100 mladih preduzetnika i učenika srednjih škola na događaju Poslovni izazov Zapadnog Balkana	Učešće preko 100 mladih preduzetnika i učenika srednjih škola na događaju Poslovni izazov Zapadnog Balkana	40 mladih preduzetnika i srednjoškolaca učestvovalo na događaju	UDG	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost	Zbog epidemiološke situacije broj učesnika je morao da se ograniči u odnosu na prvobitno planirani, ali je događaj realizovan u hibridnom formatu	7.000,00	7.000,00	Donatori/privatni sektor	
2.2.1.3.	Realizovati edukativne aktivnosti za nezaposlena lica: - obuke za mlade, žene i dugoročno nezaposlena lica sa evidencije ZZZCG u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje (trodnevna informativno	Broj obuka, broj nezaposlenih sa evidencije ZZZCG koji su prošlu obuku.	Održano 67 trodnevnih radionica za 900 lica sa evidencije ZZZCG u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje. 252 lica prošla specijalizovane radionice nakon registracije biznisa	2 ciklusa obuka preko 200 lica sa evidencije ZZZCG prošlo obuku, u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje	198 lica prošlo obuku u okviru Programa za samozapošljavanje 159 registrovanih biznisa	ZZCG	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost	I	9.998,98	9.998,98		Uvesti sistem vaučera, u smislu da nezaposlena lica dobijaju vaučere za pohađanje obuka iz oblasti koja im je neophodna za pokretanje biznisa. Postupke dobijanja licence za izvođenje programa obrazovanje odraslih ubrzati i pojednostaviti, kako bi što prije imali raspoložive izvodače za obuke kao što je npr. obuka Virtuelna

	<p>motivaciona radionica + specijalizovane radionice nakon registracije biznisa)</p> <p>- seminari za nezaposlena lica u sklopu Inoviranog programa samozapošljavanja na teme: podsticanje samozapošljavanja i pružanje elementarnih znanja iz preduzetništva</p> <p>- edukativni program Škola primijenjenog preduzetništva za nezaposlene</p>													<p>preduzeća, koja bi kao krajnji efekat imala spremna nezaposlena lica u svim segmentima poslovanja, gdje bi sledeći korak bio dodjela sredstava i otpočinjanje sopstvenog biznisa.</p>
2.2.1.4.	<p>Realizovati edukativne aktivnosti za žene preduzetnice:</p> <p>- edukativni program Škola primijenjenog preduzetništva za žene preduzetnice</p> <p>- obuke/radionice za žene u biznisu (teme: od preduzetnice do preduzeća, liderstvo u akciji, upravljanje finansijama, digitalni marketing, ICT rješenja itd.)</p> <p>- coaching program za žene u biznisu</p> <p>- edukativne aktivnosti za mlade preduzetnice</p>	Broj obuka, broj polaznika	Organizovana trodnevna radionica na temu "Digitalna transformacija" za žene u biznisu. Na radionici je učestvovalo 20 preduzeća.	Organizovane 2 obuke sa više od 50 učesnika	<p>PKCG organizovala 2 obuke za 50 učesnika</p> <p>UPCG realizovala 6 obuka, za 20 polaznika aktivnosti za preko 50 učesnika</p>	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), ISOP, PKCG, UPCG	IQ 2020	IVQ2021	Realizovana aktivnost		22.910,00	22.000,00	Donatori	
2.2.1.5.	<p>Realizovati obuke za sticanje preduzetničkih znanja i vještina za mlade – potencijalne preduzetnike</p>	Broj obuka, broj polaznika	Održano 15 obuka, 375 polaznika (25 polaznika po obuci)	Održano 10 obuka za 250 polaznika	Održano 10 obuka uglavnom u hibridnom sastavu. Ukupan broj prisutnih 150, od kojih je trećina istih učesnika.	UMPCG	IQ 2020	IVQ2021	Realizovana aktivnost		15.000,00	15.000,00	Donatori	

2.2.1.6.	Realizovati edukativne aktivnosti za različite ciljane grupe (mladi, žene, nezaposleni, OSI):	Broj obuka, broj polaznika	Organizovano 39 edukativnih aktivnosti za 1179 polaznika Održana 22 online događaja, sa 3155 posjetilaca	Održano 9 edukativnih aktivnosti za 220 polaznika	PKCG je organizovala 80 aktivnosti (sa 4858 učesnika) koje su bile dostupne različitim ciljnim grupama (mladi, žene, nezaposleni...)	PKCG UPCG BSC BAR	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		11.000,00	11.000,00	IPA, donatori, privatni sektor	
----------	---	----------------------------	---	---	--	-------------------------	---------	----------	-----------------------	--	-----------	-----------	--------------------------------	--

Mjera 2.2.2: Uspostaviti, unapređivati i umrežavati institucionalnu infrastrukturu (centri/kancelarije/savjetovašta za podršku razvoju preduzetništva...) na teritoriji cijele Crne Gore koje nude različite programe obuka

2.2.2.3	Relizovati Program podizanja kapaciteta institucija za podršku razvoja MSP u selektovanim institucijama	Broj institucija, broj obučeni polaznika	0	5 institucija - pružalaca poslovnih usluga za razvoj MSP sektora uključeno u sprovođenje programa (BSC Bar, RBC Berane, Biznis centar Cetinje, Tehnopolis, Biznis centar Bijelo Polje)	6 institucija - pružalaca poslovnih usluga za razvoj MSP sektora uključeno u sprovođenje programa (BSC Bar, RBC Berane, Biznis centar Cetinje, Tehnopolis, Biznis centar Bijelo Polje)	MER/biznis centri	IQ 2021	IV Q 2021	Realizovana aktivnost		2.000,00	2.000,00	IPA, donatori	
2.2.2.5	Uspostaviti koordinaciju i usvojiti Nacionalni program obuka za potrebe sektora MSP	Uspostavljen sistem koordinacije i implementacije Nacionalnog programa obuke za potrebe sektora MSP	0	Uspostavljen sistem koordinacije i implementacije Nacionalnog programa obuke za potrebe sektora MSP	Uspostavljen sistem koordinacije i implementacije Nacionalnog programa obuke za potrebe sektora MSP	MER/Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje	IQ 2021	IV Q 2021	Realizovana aktivnost					
2.2.2.6	Širiti nacionalnu mrežu biznis centara i institucija na lokalnom nivou koje pružaju različite oblike edukacije za MSP i specifične ciljane grupe	Broj mreža, broj članica.	0	Najmanje po 2 institucije u južnom/centralnom i sjevernom regionu	Formirana 4 biznis info centra za pružanje podrške razvoju biznisa na lokalnom nivou i sprovođenja edukacije za specifične ciljane grupe (žene i malde)	MER/Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje/jednice lokalne samouprave	IQ 2021	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		6.000,00	6.000,00	donatori	

Mjera 2.2.3: Razviti i implementirati programe za podsticanje preduzetništva u ključnim sektorima (IT, zelena ekonomija, digitalna ekonomija, kreativne industrije...)

2.2.3.1.	Realizovati radionice u Preduzetničkom gnijezdu-istraživačka i start-up laboratorija.	Broj radionica sa studentima i profesorima, održan sastanak sa studentima	Organizovano oko 20 radionica, sastanaka i predavanja u Preduzetničkom gnijezdu, učestvovalo oko 100 profesora, saradnika i studenata	Održano 20 radionice sa studentima, uz učešće oko 100 profesora, saradnika i studenata	Održano 20 radionice sa studentima, uz učešće oko 100 profesora, saradnika i studenata	UDG	I Q 2020	IV Q 2021	Kontinuirana aktivnost		1.000,00	1.000,00	Privatni sektor	
----------	---	---	---	--	--	-----	----------	-----------	------------------------	--	----------	----------	-----------------	--

2.2.3.3.	Razviti i implemetirati programe za podsticanje preduzetništva u ključnim sektorima (IT, zelena ekonomija, digitalna ekonomija, kreativne industrije...)	Broj obuka, broj polaznika	PKCG -6 obuka 145 polaznika UPCG – 1 obuka, 25 polaznika	Organizovano više od 5 obuka za više od 200 polaznika	PKCG organizovala je 5 događaja (3 okrugla stola i 2 konferencije) sa ukupno 642 učesnika. Implementacija 3 projekta kroz koje se podstiče razvoj preduzetništva u ključnim sektorima (CROWN, RISE i BoostMeUp) od strane IPC Tehnopolisa	PKCG UPCG	I Q 2020	IVQ 2021.	Kontinuirana aktivnost		3.000,00	2.000,00	IPA, Privatni sektor	
----------	--	----------------------------	---	---	---	--------------	----------	-----------	------------------------	--	----------	----------	----------------------	--

Mjera 2.2.4: Razviti integrisanu web-platfomu sa informacijama o raspoloživim trening programima i materijalima

2.2.4.3.	Unaprijediti on-line treninge korišćenjem web platforme www.smartincubator.me	Broj održanih modula na relevantne teme.	Održano 8 trening modula.	Održano 6 trening modula	Održano 7 trening modula	BSC Bar, ISOP, privatni sektor	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost		1.000,00	1.000,00	Privatni sektor	
----------	---	--	---------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------------	---------	----------	-----------------------	--	----------	----------	-----------------	--

STRATEŠKI CILJ 3. POVEĆATI EFIKASNOST FUNKCIONISANJA SISTEMA PREDUZETNIČKOG UČENJA

Operativni cilj 3.1: Obezbijediti institucionalizaciju i održivost Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje

Mjera: 3.1.1: Uspostaviti pravni okviri koji će obezbijediti održivo funkcionisanje nacionalnog partnerstva

3.1.1.3	Uspostaviti sistemski pristup monitoringa i evaluacije sprovođenja mjera i aktivnosti Strategije	Izveštavanje Vlade i javnosti o postignutim ciljevima	Uspostavljen sistem monitoringa i evaluacije Strategije	Izrađeni izvještaji o realizaciji godišnjih akcionih planova sprovođenja Strategije	Izrađen izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2021. godinu sprovođenja strateškog dokumenta	MER/Nacionalno partnerstvo o za preduzetničko učenje	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost					
---------	--	---	---	---	---	--	---------	----------	-----------------------	--	--	--	--	--

Mjera:3.1.2: Mobilisati potrebne ljudske i finansijske resurse na implementaciji aktivnosti nacionalnog partnerstva

3.1.2.2	Uspostaviti mehanizam za finansiranje Nacionalnog partnerstva i Akcionog plana	Odluka o finansiranju operativnih i programskih aktivnosti Nacionalnog partnerstva	0	Donešena Odluka o ponovnom uspostavljanju Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje u okviru Savjeta za konkurentnost	Uspostavljena nova organizaciona struktura Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje u okviru Savjeta za konkurentnost	MER/Nacionalno partnerstvo o za preduzetničko učenje	IQ 2021	IVQ 2021	Kontinuirana aktivnost	Zbog uštede sredstava u dijelu trošenja istih iz državnog budžeta za potrebe sprovođenja aktivnosti Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje, sve institucije, članice Partnerstva, će u u okviru svojih budžetskih jedinica i pozicija alocirati potrebna sredstva za sprovođenje zaključnih	30.000,00	30.000,00	Nacionalni budžet	
---------	--	--	---	---	--	--	---------	----------	------------------------	--	-----------	-----------	-------------------	--

										aktivnosti Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje u dijelu sprovođenja politike preduzetničkog učenja.				
3.1.3: Uspostaviti web platformu Nacionalnog partnerstva														
3.1.3.1	Utvrđiti i alocirati potrebne ljudske i finansijske resurse za operacionalizaciju jedinstvene WEB platforme	Predlog za uspostavljanje platforme Nacionalnog partnerstva	0	Predlog za uspostavljanje platforme Nacionalnog partnerstva	Aktivnosti Nacionalnog partnerstva sastavni dio SAP portala.- Uspostavljen dizajn i struktura portala. Planirani početak rada portala je II kvartal 2022. godine	MER/Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje	IQ 2021	IVQ 2022	Kontinuirana aktivnost	Zbog bolje funkcionalnosti i objedinjavanja raspoložive nefinansijske i finansijske podrške na jednom mjestu, odustalo se od prvobitne ideje za kreiranjem zasebnom web portala Nacionalnog partnerstva.	75.000,00	75.000,00	EU IPA 2016 Direktni grant EBRD-u / Unapređenje dostupnosti finansijskih sredstava privatnom sektoru u cilju jačanja konkurentnosti i inovativnosti. Implementacija projekta je počela u decembru 2020. i trajeće do decembra 2023. godine.	
3.1.3.2	Kreirati i staviti u funkciju integrativnu web platformu nacionalnog partnerstva	Sadržaj web platforme Nacionalnog partnerstva	0	Pripremljen sadržaj portala u domenu preduzetničkog učenja Planirani početak rada portala II Q 2022	Planirani početak rada portala II Q 2022	MER/Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje	IQ 2021	IV Q 2021	Kontinuirana aktivnost		uključeno u 3.1.3.1	uključeno u 3.1.3.1	EBRD/donatori	
Operativni cilj 3.2.2: Promovisati značaj usvajanja preduzetničke kompetencije na svim nivoima obrazovanja														
Mjera 3.2.1: Promovisati ulogu i značaj Nacionalnog partnerstva/Savjeta za preduzetničko učenje kroz njegovu veću vidljivost														
3.2.1.1.	Realizovati kampanje o značaju uticaja preduzetničkog učenja na prosperitet, privredni rast i rast životnog standarda	Broj skupova, vrsta događaja, on-line instrumenti promocije	Održan jedan okrugli stol na temu značaja uticaja preduzetničkog učenja, promovisan njegov značaj na web portalima članica Nacionalnog partnerstva	Održan okrugli stol na temu "Analiza potreba za obukom" u organizaciji Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje	Održan okrugli stol na temu "Analiza potreba za obukom" u organizaciji Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje. Događaj promovisan na web stranici PKCG i MER-a	MER/Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje	IQ 2021	IV Q 2021	Realizovana aktivnost					

3.2.1.2	Organizovati konferenciju o preduzetničkom učenju sa ciljem prezentovanja primjera dobre prakse i napretka u realizaciji Strategije cjeloživotnog preduzetničkog učenja	Broj učesnika, broj primjera dobre prakse	Održana jedna konferencija sa preko 30 učesnika	Održana online konferencija u saradnji sa OECD-om na kojoj su predstavljeni preliminarni nalazi SBA akta vezano za dimenziju 1- preduzetničko učenje i 8a-SME skills Učestvovalo više od 30 učesnika	Održana online konferencija u saradnji sa OECD-om na kojoj su predstavljeni preliminarni nalazi SBA akta vezano za dimenziju 1- preduzetničko učenje i 8a-SME skills. Učestvovalo više od 40 učesnika	MER/Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje	IQ 2021	IV Q 2021	Realizovana aktivnost	Budžet nije realizovan zbog COVID-19 i održavanje konferencije u online formatu	3.000,00	0	Nacionalni budžet	
---------	---	---	---	---	--	--	---------	-----------	-----------------------	---	----------	---	-------------------	--

3.2.2: Promovisati značaj usvajanja preduzetničke kompetencije na svim nivoima obrazovanja

3.2.2.1.	Organizovati takmičenje u izradi biznis planova za studente svih fakultetskih jedinica koji slušaju predmet Preduzetništvo i inovacije.	Broj pripremljenih biznis planova	Više od 20 biznis planova pripremljeno na godišnjem nivou	Pripremljeno minimum 20 biznis planova	Preko 30 biznis planova pripremljeno na godišnjem nivou	UDG	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost					
3.2.2.2.	Organizovati predstavljanje preduzetničkih ideja na događajima u organizaciji različitih institucija/organizacija	Broj organizovanih promocija preduzetničkih ideja	Organizovana 1 promocija preduzetničkih ideja	Organizovana minimum 1 promocija preduzetničkih ideja	PKCG je organizovala 2 edukativne aktivnosti u cilju promocije preduzetničkih ideja UDG je započeo realizaciju projekta Start1Up - inovativni program predakceleracije podrške koji će mladim ljudima u Crnoj Gori, a posebno studentima, dati priliku da svoje preduzetničke ideje kroz jasno definisane faze programa pretvore u konkurentne, umrežene i profitabilne startup kompanije. Učešće studenata UDG-a na POPRI youth međunarodnom online takmičenju u cilju	PKCG, CSO, UDG	IQ 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost					

					predstavljajna biznis ideja Učešće studenata UDG-a na PODIM startup konferenciji;									
3.2.2.3.	Promovisati uspješne preduzetničke priče među srednjoškolcima i visokoškolcima kroz posjete preduzećima i/ili gostovanje preduzetnika u školama/na fakultetima	Broj organizovanih posjeta preduzećima, broj preduzetnika koji su gostovali u školama	0	0	0	UPCG	IQ 2020	IV Q 2021	Nije realizovana aktivnost	Aktivnost nije realizovana zbog epidemiološke situacije izazavne pandemijom COVI 19. Novi rok za realizaciju 31.12.2022.				
3.2.2.4.	Promovisati preduzetništvo studentima učešćem na tematskim događajima na fakultetima	Broj događaja koji se organizuju na univerzitetima u cilju promocije preduzetničkog ponašanja na kojima učestvuju predstavnici PKCG	Učestvovanje na 4 događaja na univerzitetima na kojima se promovisalo obrazovanje i preduzetničko ponašanje	Učestvovanje na 1. događaju na univerzitetima na kojima se promovisalo obrazovanje i preduzetničko ponašanje	Učestvovanje na 1. događaju na univerzitetima na kojima se promovisalo obrazovanje i preduzetničko ponašanje	PKCG	IQ 2020	IV Q 2021	Kontinuirana aktivnost					
3.2.3.1	Organizovati konferenciju – Prezentacija primjera dobre prakse u okviru projekta „Integracija ključnih kompetencija u	Broj pristiglih radova , broj učesnika	0	Oko 50 učesnika učestvovalo na online konferenciji u okviru IPA projekta"Integracija ključnih kompetencija u	Oko 40 učesnika učestvovalo na online konferenciji u okviru IPA projekta"Integracija ključnih kompetencija u	ZZŠ	IIIQ 2021	IIIQ 2021	Realizovana aktivnost		3.000,00	3.000,00	IPA	

	obrazovni sistem Crne Gore" (IPA projekat)			obrazovni sistem" na kojoj su predstavljeni primjeri dobre prakse	obrazovni sistem" na kojoj su predstavljeni primjeri dobre prakse									
3.2.3.2.	Objavljivati primjere dobre prakse na veb sajtu Zavoda za školstvo	Broj objavljenih primjera	15 objavljenih primjera	<u>Do kraja 2021 objavljeno 500 priprema za nastavu na platformi https://www.ikces.me/</u>	Do kraja 2021 objavljeno 500 priprema za nastavu na platformi	ZZŠ	IQ 2020	IV Q 2021	Realizovana aktivnost		uračunato u aktivnost 1.1.5.1	uračunato u aktivnost 1.1.5.1	IPA	Nastaviti sa objavljivanjem primjera dobre prakse
3.2.3.3.	Objavljivati informacije na EPALE platformi u cilju promocije obrazovanja odraslih	Broj objavljenih izvještaja i poziva na organizovane seminare/radionice obrazovanja	Objavljeno 18 događaja i izvještaja	Objavljeno više od 20 postova (poziva i izvještaja) o održanim edukacijama.	Objavljeno 36 postova (poziva i izvještaja) o održanim edukacijama.	PKCG	IQ 2020	IV Q 2021	Realizovana aktivnost					
Mjera 3.2.4: Promovisati Erasmus + programe i koristiti programe međunarodne kreditne mobilnosti kroz praksu (Erasmus + traineeship opportunities) između ustanova visokog obrazovanja i privrede														
3.2.4.2.	Shodno rezultatima ankete, organizovati info sesije sa ustanovama visokog obrazovanja i sa predstavnicima privrede	Broj održanih info sesija sa ustanovama VO i privrednicima Broj učesnika info sesija	Održano 8 info sesija na kojima je učestvovalo više od 100 učesnika	Minimum 2 info sesije na godišnjem nivou sa oko 40 učesnika	Održane 2 info sesije sa oko 30 učesnika	MP, Kancelarija za Erasmus+	IQ 2020	IV Q 2021	Realizovana aktivnost					
Mjera 3.2.5: Promovisati dobre prakse i značaj usvajanja preduzetničke kompetencije u okviru neformalnog obrazovanja kao i najbolje aktivnosti i ideje u okviru određenih ciljnih grupa														
3.2.5.1.	Organizovati medijsku kampanju o značaju preduzetničkog učenja i benefitima za pojedinca i državu (uključujući digitalne vještine i finansijsku pismenost)	Broj organizovanih konferencija/objavljenih članaka, TV i radio emisija	Na sajtovima objavljeno 14 informacija, prenjeta je informacija na 5 tv i radio emisija.	Više od 1000 objava u štampanim i elektronskim medijima. Više od 300 objavljenih članaka na sajtu PKCG.	Cjelokupni broj medijskih objava u štampanim i elektronskim medijima PKCG iznosio je 4737 Broj objavljenih članaka na sajtu iznosi 496 članaka vezano za aktivnosti komore.	PKCG	IQ 2020	IV Q 2021	Kontinuirana aktivnost					
3.2.5.2.	Organizovati Berzu preduzetničkih ideja	Održana Berza preduzetničkih ideja, broj prijavljenih biznis ideja	Organizovana online X Berza preduzetničkih ideja. Preko 100 prijavljenih ideja po događaju. Nagrađeno 11 biznis ideja	Održana XI Berza preduzetničkih ideja. Nadgrađeno više od 10 biznis ideja	Održana je XI Berza preduzetničkih ideja, koju organizuje Studentski Biznis Centar, u saradnji sa Univerzitetom Donja Gorica UDG i Fondacijom „Freedom&Entrepreneurship“. Prijavljeno preko 100 ideja.	UDG	II Q 2020	II Q 2021	Kontinuirana aktivnost		10.000,00	10.000,00	Privatni sektor	

					Nagrađeno 11 najboljih biznis ideja									
3.2.5.3	Blogovati o mladim preduzetnicima/cam	Broj objavljenih blogova, broj posjeta	Broj objavljenih blogova, broj posjeta	100 objavljenih blogova	150 objavljenih blogova	UMPCG	IQ 2020	IVQ2021	Kontinuirana aktivnost		10.000,00	10.000,01	Donatori	
3.2.5.4.	Organizovati takmičenje za izbor najboljeg biznis plana	Broj info sesija, broj održanih takmičenja, broj učesnika.	Održano 1 takmičenje	Održano 1 takmičenje za izbor najboljeg biznis plana	Održano 1 takmičenje za izbor najboljeg biznis plana	BSC Bar	IQ 2020.	IV Q 2021	Kontinuirana aktivnost		500.00	500.00	Privatni sektor	
3.2.5.5.	Promovisati inovativne preduzetničke prakse	Broj praktisi	10 dackih/ studentskih praktisi kroz projekat - BSC u saradnji sa 10 preduzeca, Fakultetom za poslovnu ekonomiju I pravo, Srednju ekonomsku skolu i Srednju stručnu skolu	Minimum 2 objave-BSC Bar Minimumum 2 objave -IPC tehnopolis u cilju promovisanja inovativnih preduzetničkih praktisi	2 objave-BSC Bar 4 objave -IPC tehnopolis u cilju promovisanja inovativnih preduzetničkih praktisi	MN, BSC Bar, IPC Tehnopolis	IQ 2020.	IVQ 2021	Realizovana aktivnost					
3.2.5.6.	Obilježiti SME WEEK događajima usmjerenim na dobre prakse preduzetničkog učenja	Broj događaja, broj učesnika u istim	0	Više od 100 učesnika učestvovalo na Sajmu mladih preduzetnika u okviru SME Week	Više od 150 učesnika učestvovalo na Sajmu mladih preduzetnika u okviru SME Week	UPCG, PKCG, MER UMPCG	IVQ 2020.	IV kvartal 2021	Nije realizovana aktivnost		300.00	300,00 4.000,00	Donatori	
3.2.5.7.	Realizovati informativne kampanje o obuci za buduće korisnike kredita za samozapošljavanje ZZZCG	Broj informisanih lica	Oko 500 lica sa evidencije ZZCG informisano o mogućnostima Programa grantova za samozapošljavanje ZZZCG. U 2020. godini, održan je 21 seminar za 109 budućih korisnika kredita.	Više od 1000 lica sa evidencije ZZCG informisano o mogućnostima Programa grantova za samozapošljavanje ZZZCG	Više od 1000 lica sa evidencije ZZCG informisano o mogućnostima Programa grantova za samozapošljavanje ZZZCG	ZZCG	IV Q 2020.	IVQ 2021	Kontinuirana aktivnost					Aktivnost ZZZCG koja se kontinuirano sprovodi u cilju bolje informisanosti lica sa evidencije ZZZCG o mogućnostima korišćenja Programa grantova za samozapošljavanje.
3.2.5.8.	Promovisati značaj preduzetničkog učenja među mladima, preduzetnicima i studentima kroz objave na sajtu i u Glasniku PKCG	Broj objava, broj posjeta	Realizovano 12 brojeva Glasnika i objava na sajtu www.privrednako mora.me Broj posjeta sajtu 160.847.	Realizovano 12 brojeva Glasnika	Realizovano 12 brojeva Glasnika i 496 objava na sajtu www.privredna komora.me broj posjeta sajtu je bio 88.361.	PKCG	I Q 2020	IVQ 2021	Realizovana aktivnost					

4. Preporuke

Crna Gora kao zemlja kandidat za članstvo u EU, kontinuirano usklađuje ciljeve programske politike za cjeloživotno preduzetničko učenje sa ključnim evropskim strateškim dokumentima koji prate oblast obrazovanja, zapošljavanja, razvoja ljudskih resursa i politike razvoja malih i srednjih preduzeća. Posljednjih godina, EU pruža snažnu podršku za razvoj novih korisnih instrumenata za razmjenu primjera dobre prakse, samoevaluacije škola i univerziteta i podsticanja uspješnog sprovođenja preduzetničkog obrazovanja na različitim nivoima obrazovanja, što znači da se pružaju nove mogućnosti koje Crna Gora može da iskoristi na svom putu promocije i razvoja preduzetništva.

Kroz integraciju Crne Gore i apliciranjem kroz razne programe EU (Erasmus za mlade preduzetnike, Erasmus plus, Horizont Europe 2021-2027...), doprinjeće se osnaživanju i unaprijeđenju preduzetničkog učenja.

Na tim osnovama, u cilju razvoja preduzetničkog duha kroz ubrzano ostvarivanje napretka u promovisanju preduzetničkog načina razmišljanja u društvu daju se sljedeće preporuke:

Preduzetničko obrazovanje na svim nivoima formalnog obrazovanja

Nastaviti sa kontinuiranom obukom nastavnika o ključnim kompetencijama za preduzetničko učenje kako bi se osigurala puna implementacija kroz nastavne planove i programe. **Zavod za školstvo i Centar za stručno obrazovanje** su prepoznati kao ključne institucije, koje kontinuirano učestvuju u sprovođenju date aktivnosti duži niz godina;

Pored kontinuiranih aktivnosti na implementaciji preduzetničkog učenja na nivou predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, potrebno je akcenat staviti i na realizaciju vannastavnih aktivnosti, čije sprovođenje je bilo otežano usled dvije kalendarske školske godine, zbog složene epidemiološke situacije izazvane korona virusom. Vannastavne aktivnosti razvijaju smisao za inicijativu i preduzetništvo kod učenika i potrebno je od naredne školske 2022/2023. godine više pažnje posvetiti njihovom sprovođenju. **Zavod za školstvo i Centar za stručno obrazovanje** su prepoznati kao ključne institucije, koje trebaju da budu nosioci navedenih aktivnosti;

Uvođenje predmeta Ključna kompetencija u nastavne planove i programe učiteljskih fakulteta. **Filozofski fakultet** treba da bude nosilac navedene aktivnosti;

Uvođenje predmeta ključna kompetencija u studijske programe ne-ekonomskih fakulteta, je jedan od izazova kojem treba posvetiti posebnu pažnju u narednom periodu;

Nastaviti sa usklađivanjem obrazovne upisne politike sa potrebama tržišta rada, kako bi se kroz formalni obrazovni sistem „*oblikovali*“ pojedinci će moći da odgovore potrebama tržišta rada. U ovom pogledu je važno nastaviti sa uspostavljanjem većeg broja partnerstava između vaspitno-obrazovnih ustanova i privrede naročito kroz sistem dualnog obrazovanja. **Ministarstvo prosvjete** kao resorno ministarstvo u saradnji sa **Privrednom komorom Crne Gore i Centrom za stručno obrazovanje** treba da nastavi sa aktivnostima u pravcu prepoznavanja značaja dualnog obrazovnog sistema i njegovog praktičnog sprovođenja, kako bi se uskladila obrazovna politika sa potrebama tržišta rada i tržištu ponudio kadar odgovarajućih stručnih profila.

Neformalno obrazovanje kreirano prema potrebama specifičnih ciljnih grupa

Potrebno je nastaviti i sa snažnijom **mentorskog podrškom**, posebno za specifične ciljne grupe – mlade, žene i početnike u biznisu, kako bi se se kroz adekvatnu savjetodavnu podršku doprinjelo snaženju biznis performansi privrednih subjekata i na osnovu dijagnostifikovanja trenutne situacije u preduzeće, ponudio odgovarajući model za unapređenje poslovanja. **Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma** je prepoznato kao nosilac ove aktivnosti u saradnji sa Japanskom agencijom za međunarodnu saradnju (JICA).

U narednom periodu potrebno je raditi na uspostavljanju sistemskog okvira Analize potreba za obukom MSP i kreiranja i implementacije potrebnog seta obuka kojim će se zadovoljiti potrebe MSP za specifičnim znanjima i vještinama. **Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma** u saradnji sa **Zavodom za zapošljavanje Crne Gore i Nacionalnim partnerstvom za preduzetničko učenje** biće nosioci cjelokupnog procesa sprovođenja navedene analize.

Razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina kroz organizovanje trening modula za različite ciljne grupe: mladi, potencijalni preduzetnici, start-up preduzeća, žene u biznisu;

Promocija ishoda preduzetničke kompetencije

Aktivnija uloga **Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje**, posebno u dijelu promocije primjera dobre prakse kako na nivou formalnog tako i na nivou neformalnog obrazovnog sistema, kroz obezbjeđenje bolje koordinacije i saradnje različitih aktera uključenih u obrazovne procesa i izvan njega;

Promovisati i podijeliti dobro razvijene prakse kako bi se stvorila pozitivna slika o preduzetništvu među mladima kao i raditi na jačoj promociji raspoloživih EU programa i načina korišćenja raspoloživih sredstava.